

Planet Youth

Jaunimo apklausos rezultatai 2024

Vilniaus Jono Basanavičiaus
gimnazija

Daugiau inf.

PLANET
Youth®

Planet Youth

„Planet Youth“ – tai tyrimų konsultavimo organizacija, skirta stiprinti viso pasaulio jaunimo gerovę ir mažinti pichoaktyviųjų medžiagų vartojimą kartu su organizacijos partneriais įgyvendinant „Planet Youth“ gairių programą.

„Planet Youth“ gairių programa

„Planet Youth“ gairių programa yra universali pirminės prevencijos iniciatyva, kuri remiasi Islandijos prevencijos modeliu. Tai išsamus, bendradarbiavimu ir duomenimis pagrįstas paauglių narkotikų vartojimo mažinimo ir jaunimo gerovės skatinimo metodas. Per šią gairių programą „Planet Youth“ remia šimtus bendruomenių visame pasaulyje, taikydama veiksmingus vietos sąlygoms pritaikytus sprendimus, padedančius kurti sveiką aplinką ir skatinti jaunimo gerovę.

Kad kiekviena bendruomenė jaunimo gerovės srityje pasiektų reikšmingų ir ilgalaikių pokyčių, programa yra pritaikoma skirtingoms kultūrinėms ir vietos sąlygoms. Duomenys, siekiant nustatyti vietos rizikos ir apsaugos veiksnius, renkami kas dvejus metus, o rezultatai naudojami kuriant intervencijas ir veiksmus, atitinkančius dabartinius vietos jaunimo poreikius.

Islandiškas prevencijos modelis

1990 m. Islandija susidūrė su dideliais paauglių narkotikų vartojimo iššūkiais – Alkoholio ir kitų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo Europos mokyklose tyrimo (ESPAD) duomenimis, šalis užėmė vieną aukščiausių vietų Europoje pagal alkoholio, tabako ir narkotikų vartojimą. Daugelį metų Islandija rėmėsi tradiciniais narkotikų vartojimo prevencijos metodais, tokiais kaip individualios ir mokyklinės programos, skirtos šviesti jaunimą apie narkotikų vartojimo pavojus, taip atgrasant juos nuo pradėjimo vartoti.

Pripažinus, kad būtina veiksmingesnė strategija, Islandijoje ir buvo sukurtas šis prevencijos modelis. Toks bendruomenės pagrindu sukurtas požiūris pabrėžia svarbą įtraukti visus susijusius dalyvius: tėvus, mokyklas, vietos valdžios institucijas ir jaunimo organizacijas, kad jie veiktų kartu palaikydami jaunimą ir skatindami teigiamą jo raidą. Modelis stiprina apsaugos ir mažina rizikos veiksnius bei kuria sveiką aplinką, kurioje dėmesys telkiamas į keturias pagrindines sritis: šeimą, bendraamžių grupę, laisvalaikį ir mokyklą.

Igyvendama šį modelį, Islandija dabar yra vienoje žemiausių vietų Europoje pagal paauglių narkotikų vartojimą.

ISLANDIJA Tada

vs

ISLANDIJA Dabar

PLANET
Youth®

42%

Vartojo alkoholinius gėrimus
per pastarąsias 30 d.

6%

23%

Kasdien rūko

1%

17%

Bent kartą gyvenime vartojo
kanapes

6%

37%

Savaitgaliais leidžia laiką su
tėvais

72%

25%

Sportuoja 4 kartus per savaitę
ar dažniau

41%

Tada = 1997-2000

Dabar = 2023

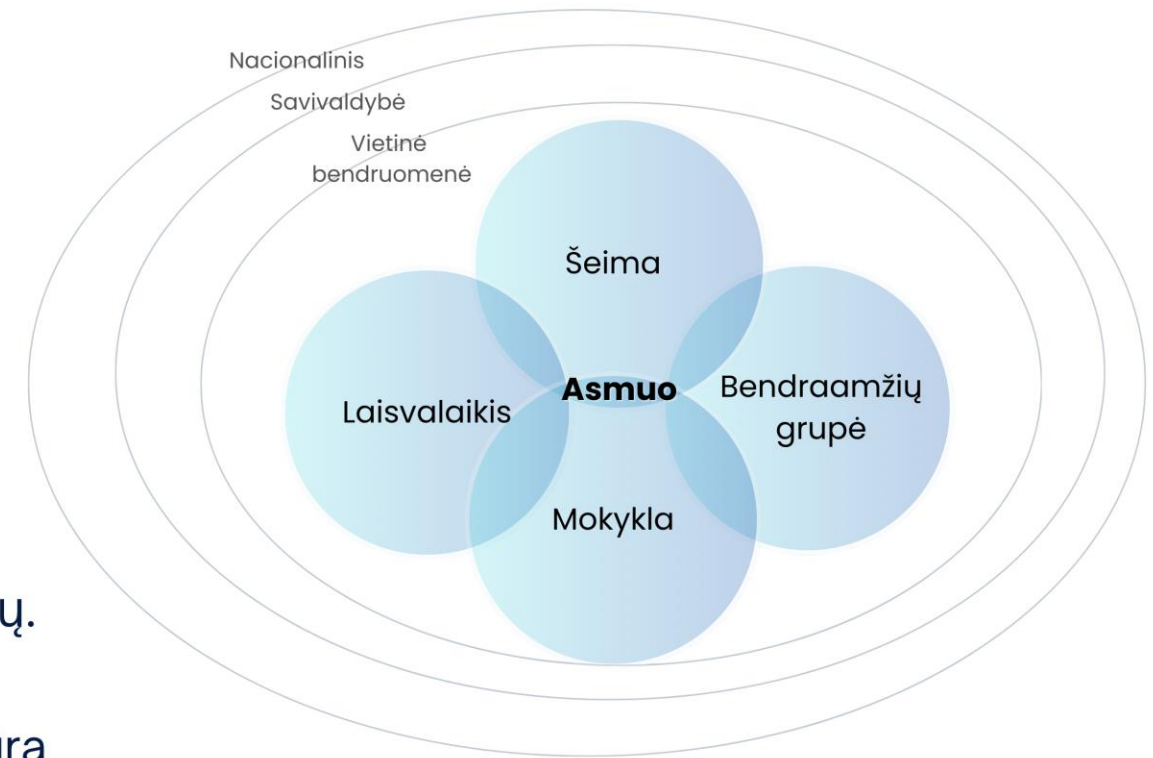
Intervencijos sritys

Stiprios bendruomenės kūrimas aplink vaikus yra sveikiausias ir ekonomiškiausias būdas skatinti jų gerovę ateityje.

Tokia užduotis reikalauja laiko, pastangų ir pagrindinių suinteresuotų šalių įsipareigojimo, sutelkiant dėmesį į keturias pagrindines vaikus ir paauglius aplinkos sritis.

Svarbu suprasti rizikos ir apsauginius veiksnius kiekvienoje iš šių sričių. Štai keletas pavyzdžių:

- **Tėvai ir šeima:** Laikas, praleistas su tėvais, tėvų palaikymas, tėvų priežiūra (žinojimas, kur jie yra ir su kuo), bendravimas ir bendradarbiavimas su tėvais.
- **Mokyklos aplinka:** Įsitraukimas į mokyklos veiklą ir įsipareigojimas mokslams, mokyklos gerovė (pozityvi mokyklos atmosfera), mokyklos saugumas (pvz., patyčios ir kitas smurtas).
- **Laisvalaikis:** Dalyvavimas organizuotoje laisvalaikio ir popamokinėje veikloje (pvz., sportas, jaunimo klubai, skautai, teatro klubas ir kt.), vėlyvos vakaro valandos lauke, neprižiūrimų susibūrimų, pvz., vakarėlių, prevencija.
- **Bendraamžių grupė:** Mažinti ryšius su draugais, vartojančiais psichoaktyvias medžiagas, užtikrinti, kad tėvai pažintų vaikų draugus ir jų tėvus.

Penkios pagrindinės „Planet Youth“ gairių programos nuostatos

1

Taikyti pirminę
prevenciją, skirtą
pagerinti socialinę
aplinką

2

Akcentuoti
**bendruomenės
veiksmus** ir įtraukti
valstybines mokyklas į
natūralų
bendruomenės ratą,
siekiant apsaugoti
vaikų ir paauglių
sveikatą, mokymąsi ir
sėkmę gyvenime

3

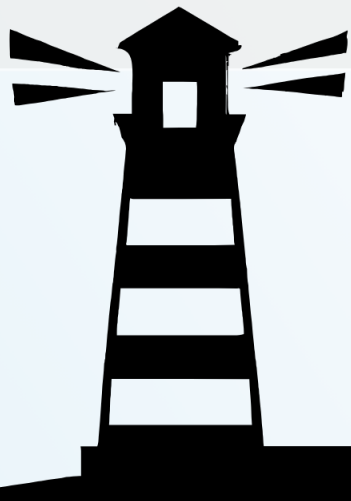
Įtraukti ir įgalinti
bendruomenės narius
priimti praktinius
sprendimus,
naudojantis vietos,
aukštos kokybės,
prieinamais
duomenimis ir
diagnostika

4

Įtraukti tyrėjus,
politikos kūrėjus,
vykdytojus ir
bendruomenės narius
į vieningą komandą,
kurios užduotis yra
spręsti sudėtingas ir
realias gyvenimo
problemas

5

Pritaikyti sprendimo
apimtį, atitinkantį
problemos mastą,
įskaitant ilgalaikes
intervencijas ir
pastangas telkti
tinkamus
bendruomenės
išteklis

10 pagrindinių „Planet Youth“ gairių programos žingsnių

1 žingsnis

Vietos bendruomenės identifikavimas, plėtojimas ir gebėjimų ugdymas

2 žingsnis

Vietos finansavimo identifikavimas, plėtojimas ir gebėjimų ugdymas

3 žingsnis

Ankstenių duomenų rinkimas, planavimas ir bendruomenės įsitraukimas

4 žingsnis

Duomenų rinkimas ir apdorojimas, įskaitant duomenimis paremtą analizę

5 žingsnis

Bendruomenės dalyvavimo ir įsitraukimo didinimas

6 žingsnis

Išvadų sklaida

7 žingsnis

Bendruomenės tikslų nustatymas ir kita organizuota veikla į išvadas

8 žingsnis

Politikos ir praktikos suderinimas

9 žingsnis

Vaikų ir paauglių įtraukimas į pirminės prevencijos aplinką ir veiklas

10 žingsnis

Apgalvoti atliktus darbus ir remtis jais kartojant žingsnius naujame cikle. Kasmenitinis 1-9 žingsnių kartojimas

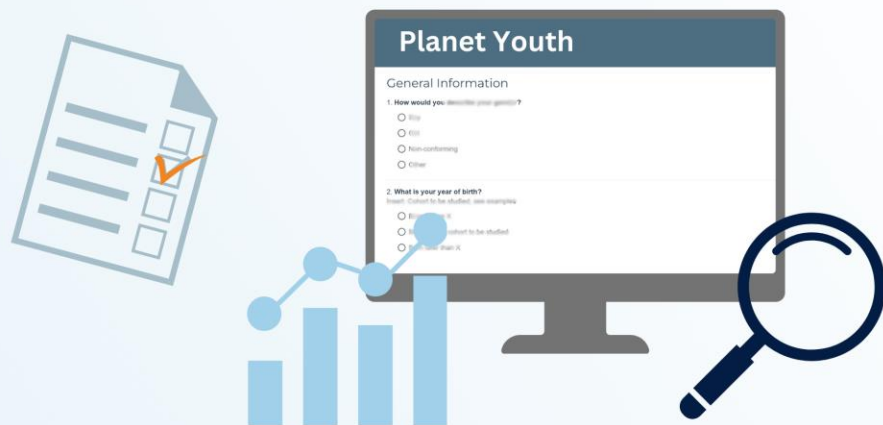

Metodai ir duomenų rinkimas

Šios apklausos dalyviai- moksleiviai, kurie tą dieną buvo mokykloje ir sutiko dalyvauti apklausoje. **2024 m.** apklausoje dalyvavo **62 mokyklos** iš **21 Vilniaus rajono**. Apklausa buvo vykdoma **2024 m. lapkričio** mėnesį. Visų galėjusių dalyvauti asmenų atsakymų dažnis siekė **83%**.

Atliekant duomenų peržiūrą, iš duomenų rinkinio buvo pašalintos 143 anketos dėl didelio trūkstančių duomenų kiekio arba nurodžius, kad buvo vartota neegzistuojanti medžiaga.

Duomenys buvo surinkti anonimiškai, naudojant internetinį klausimyną, pateiktą „Alchemer“ platformoje. Apklausos buvo vykdomos pamokų metu. Dalyvavimas buvo savanoriškas – mokiniai galėjo atsakinėti į visą apklausą ar jos dalį, praleisti bet kurį klausimą ir bet kuriuo metu persigalvoti dėl dalyvavimo.

Dalyvių skaičius

		Vaikinai	Merginos	Kiti atsakymai	Iš viso
2024 m.	Vilnius	2113	2386	134	4633
2024 m.	Vilkipėdė	109	103	6	218
2024 m.	Vilniaus Jono Basanavičiaus gimnazija	94	75	5	174
2022 m.	Vilnius	1414	1629	141	3184
2022 m.	Vilkipėdė	75	74	4	153
2022 m.	Vilniaus Jono Basanavičiaus gimnazija	61	64	3	128
2020 m.	Vilnius	1746	1892	6	3644
2020 m.	Vilkipėdė	74	71	1	146
2020 m.	Vilniaus Jono Basanavičiaus gimnazija	52	48	1	100
		Vaikinai		Merginos	
		54%		43%	
				2%	

Vilniaus Jono Basanavičiaus gimnazija - 2024 m.

Vilniaus Jono Basanavičiaus gimnazija

2024 m.

GEROVĖ

26%

Vidutiniškai miega 8 ar daugiau valandų per naktį

30%

Merginų sako, kad jų psichikos sveikata yra gera arba labai gera

58%

Vaikinų sako, kad jų psichikos sveikata yra gera arba labai gera

52%

Merginų sako, kad jų fizinė sveikata yra gera arba labai gera

76%

Vaikinų sako, kad jų fizinė sveikata yra gera arba labai gera

LAISVALAIKIS

42%

Savaitgaliais dažnai arba visada leidžia laiką su tėvais

25%

Kartą per savaitę ar dažniau dalyvauja muzikos, meno, teatro ar šokių būreliuose

50%

Sportuoja klube 3 ar daugiau kartų per savaitę

16%

Vieną ar daugiau kartų per pastarąją savaitę buvo išėję ir grįžę po vidurnakčio

MOKYKLA

68%

Dažnai arba visada mokykloje jaučiasi saugūs

74%

Turi mokykloje draugų, kurie jais rūpinasi

38%

Galvoja, kad jų mokykloje mokiniai yra malonūs vieni kitiems

40%

Mano, kad suaugusieji mokykloje jais rūpinasi*

11%

Blogai sutaria su savo mokytojais*

PSICHOAKTYVIOSIOS MEDŽIAGOS

7%

Buvo apsvaigę nuo alkoholio per pastarąsias 30 d.

22%

Kasdien išgeria bent vieną energinį gėrimą

9%

Kasdien rūko el. cigaretės

3%

Vartojo kanapes per pastarąsias 30 dienų

5%

Kasdien rūko cigarettes

*Visiškai sutinka ir iš dalies sutinka su teiginiu

PSICHOAKTYVIŲJŲ MEDŽIAGŲ VARTOJIMAS

Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimas

18%

Pirmą kartą išgėrė alkoholio
būdami 13 metų ir jaunesni

7%

Buvo apsvaigę nuo alkoholio
per pastarąsias 30 d.

13%

Vartojo alkoholinius
gėrimus savo namuose*

14%

Gavo alkoholinių
gėrimų iš šeimos
nariai*

PLANET
Youth®

*Moksleivių dalis, nurodžiusių, kad per savo gyvenimą yra vartoję alkoholio

El. cigaretės

37%

Rūkė el.
cigaretes bent
kartą gyvenime

9%

Kasdien rūko el.
cigaretes

Cigarečių rūkymas

31%

Rūkė cigarettes
bent kartą
gyvenime

5%

Rūko
kasdien

Kanapių vartojimas

9%

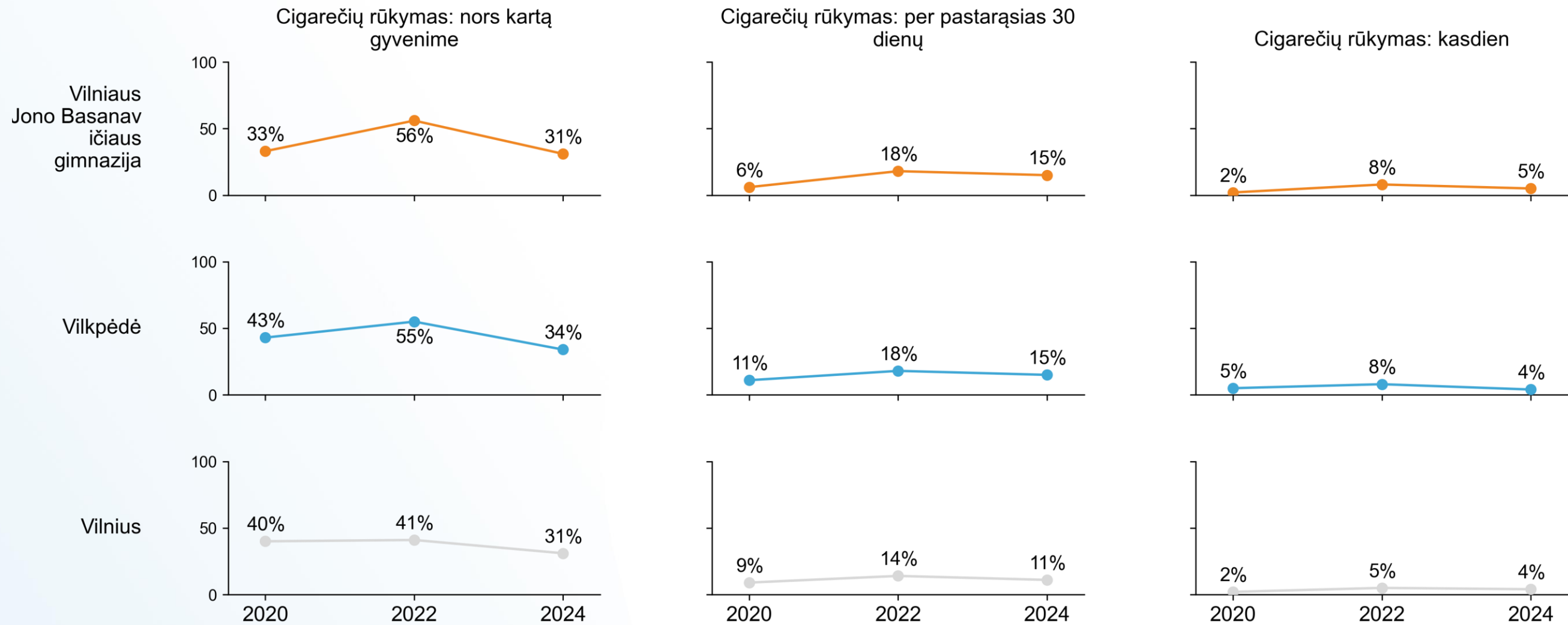
Vartojo kanapes
bent kartą
gyvenime

3%

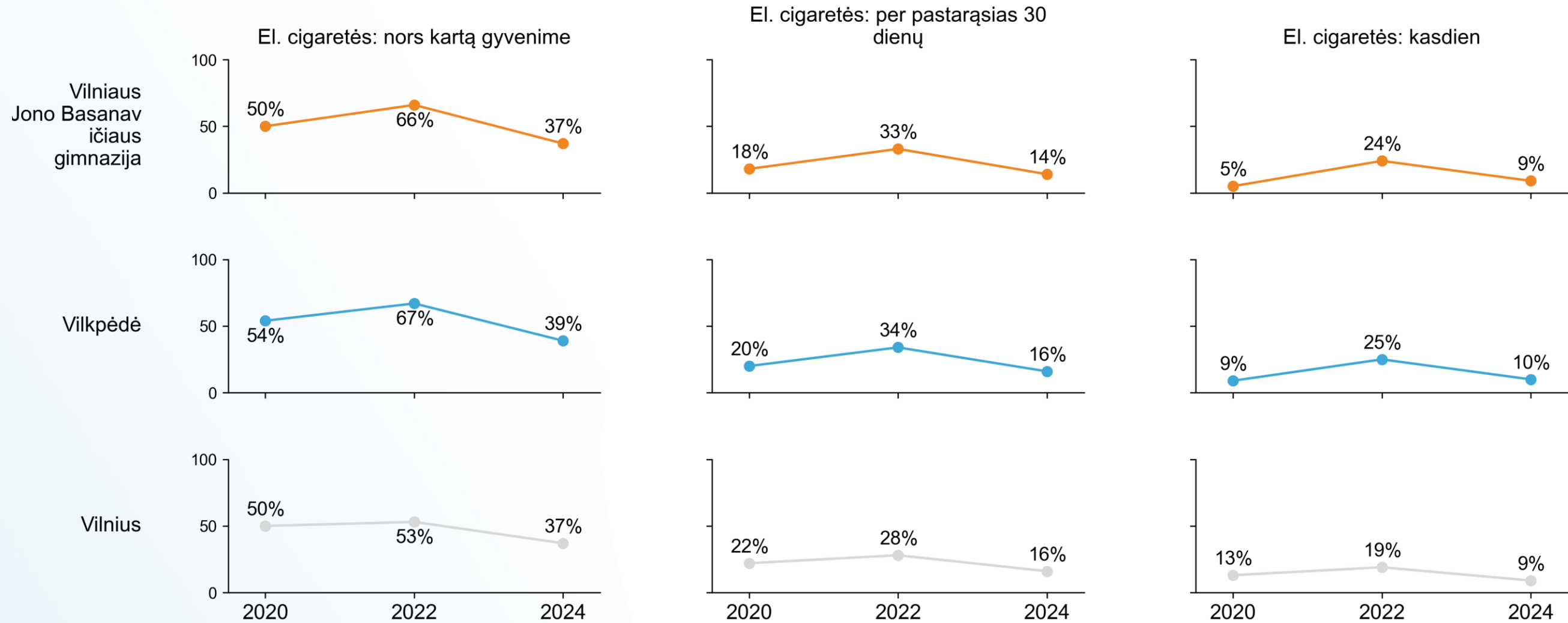
Vartojo kanapes
per pastarąsias
30 d.

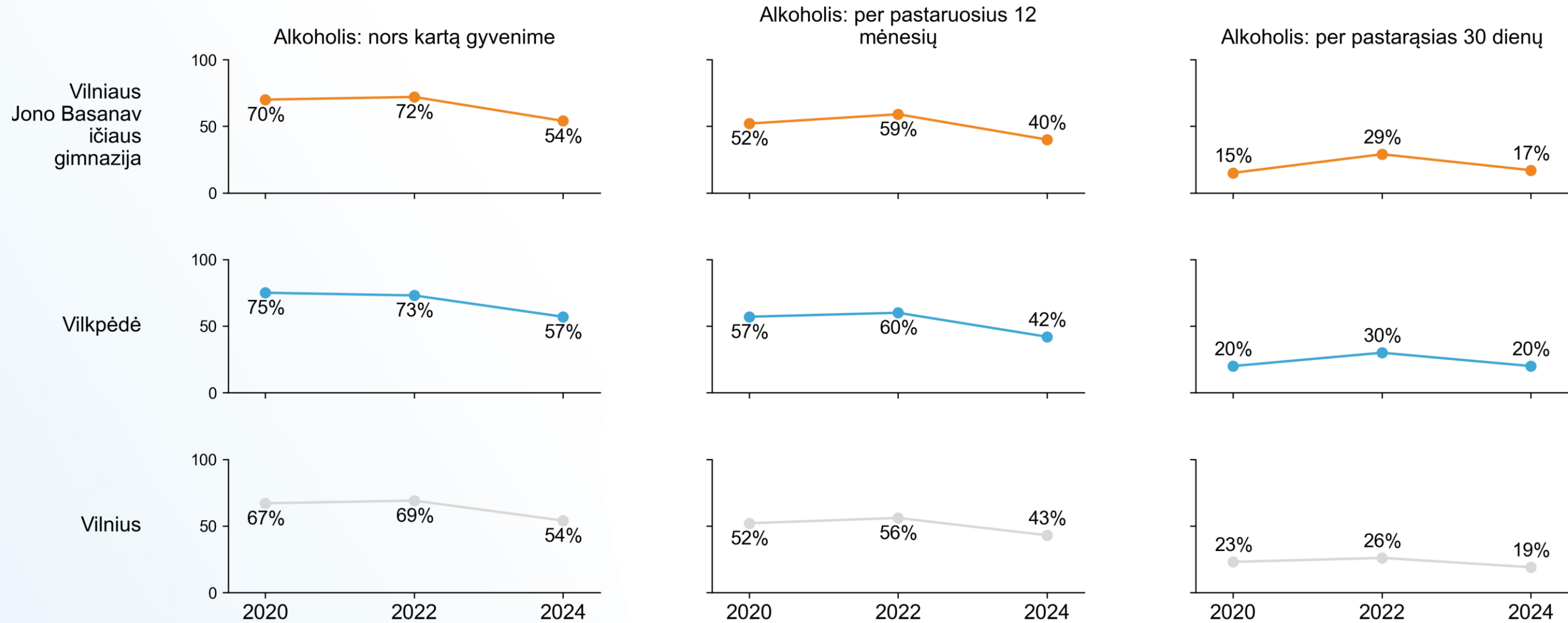
Mokiniai, kurie yra rūkę cigaretetes **nors kartą** gyvenime, vieną ar daugiau kartų per pastarąsias 30 dienų ir kasdien

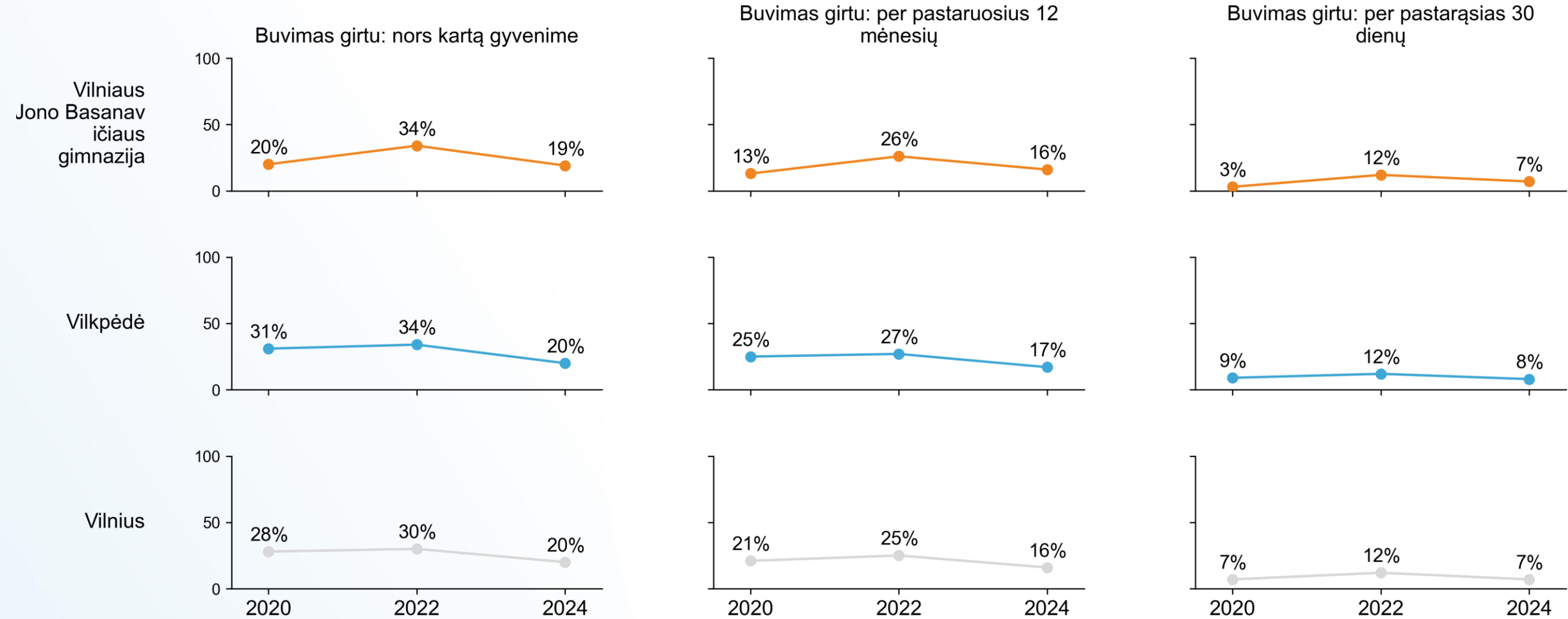
Mokiniai, kurie yra rūkę elektronines cigaretetes **nors kartą** gyvenime, vieną ar daugiau kartų per pastarąsias 30 dienų ar kasdien

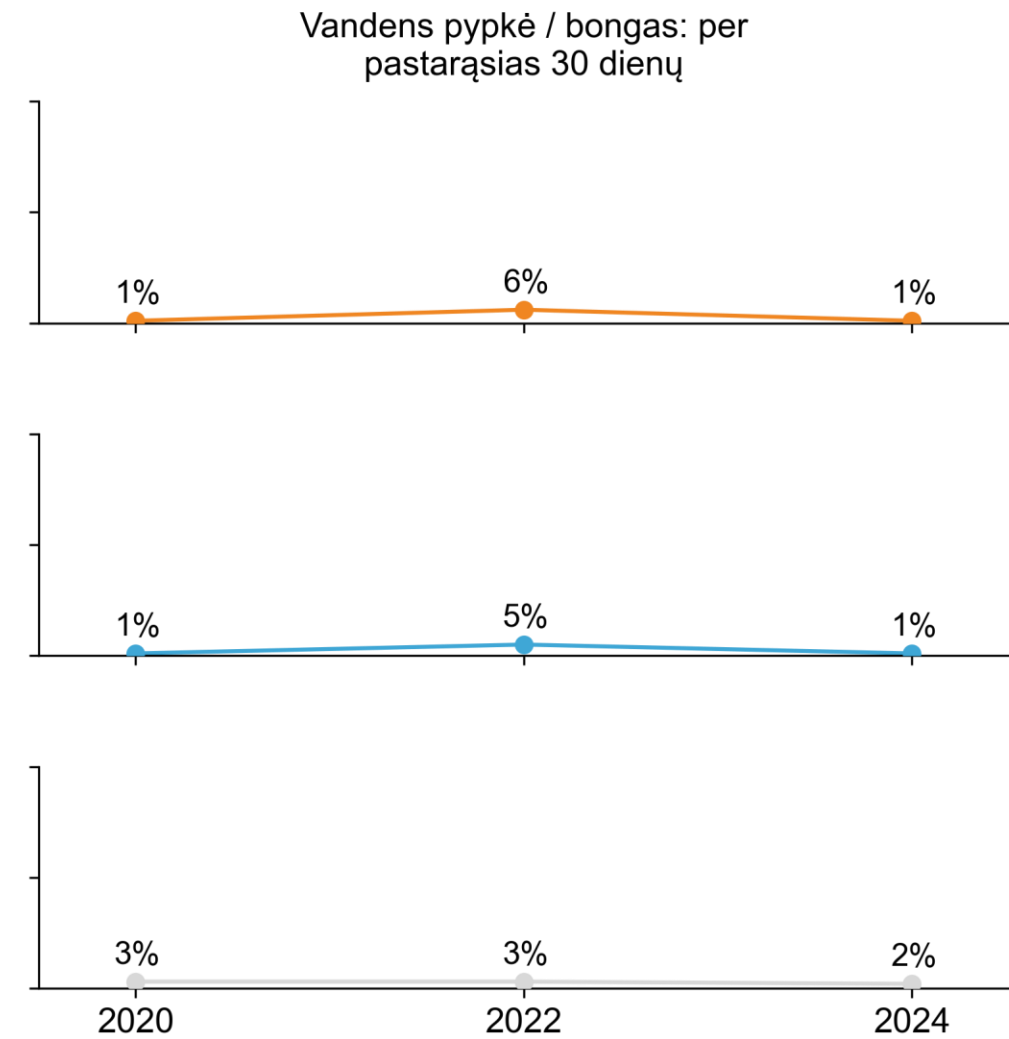
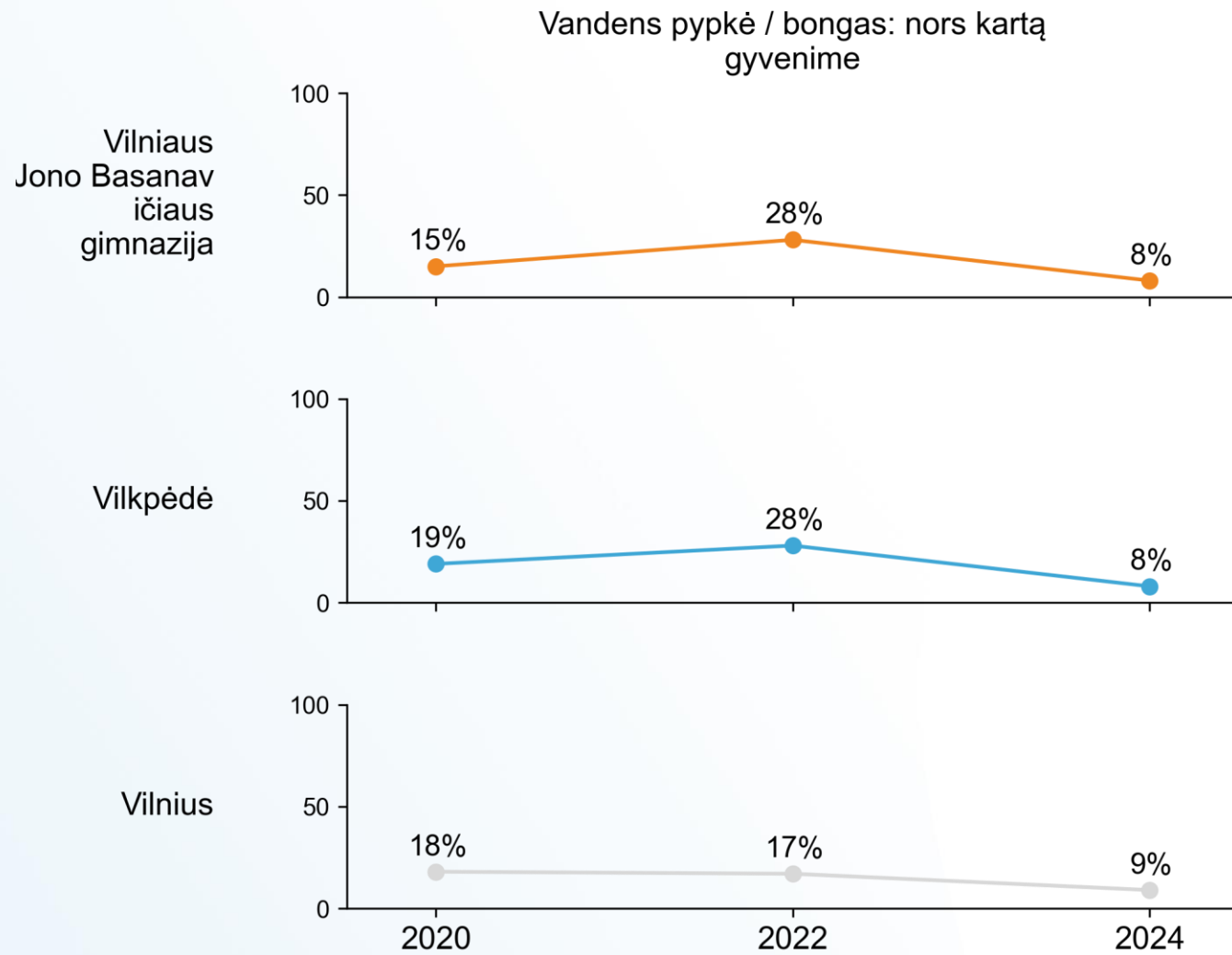
Mokiniai, kurie yra vartoję alkoholį **nors kartą** gyvenime, vieną ar daugiau kartų per pastaruosius 12 mėnesių ir vieną ar daugiau kartų per pastarąsias 30 dienų

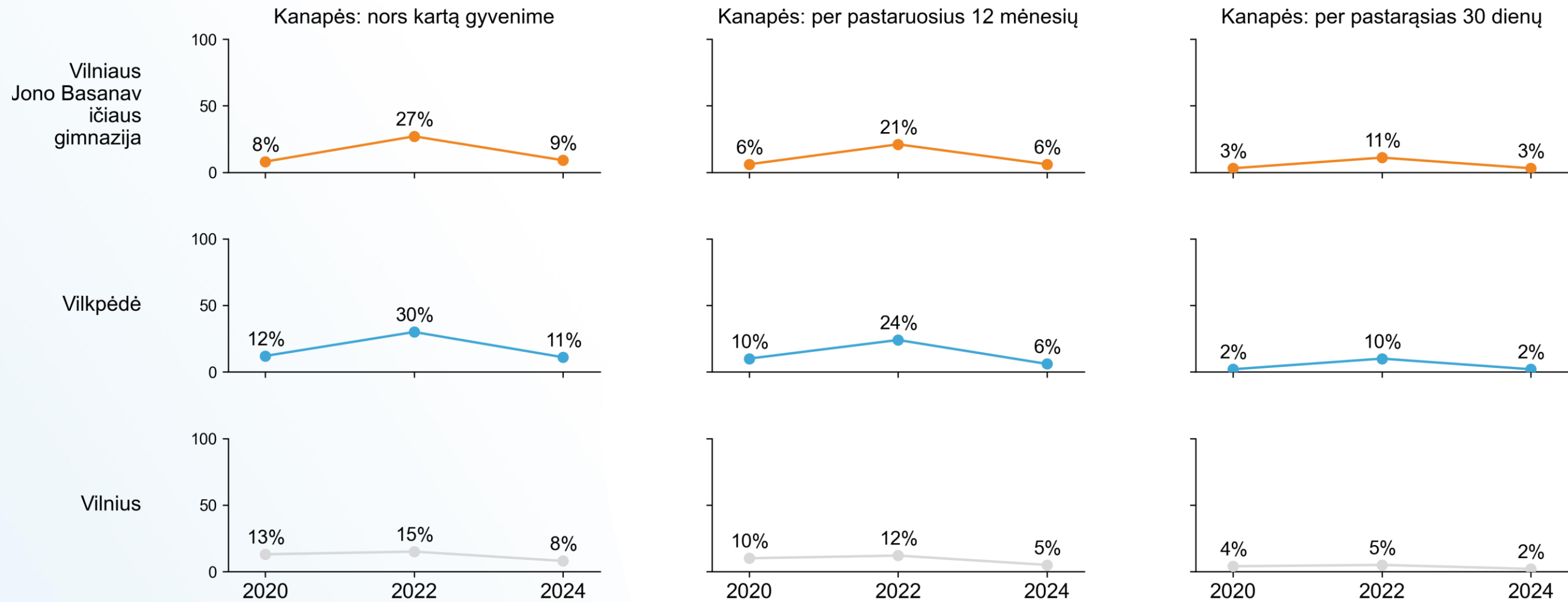
Mokiniai, kurie buvo apsvaigę (girti) nuo alkoholio **nors kartą** gyvenime, vieną ar daugiau kartų per pastaruosius 12 mėnesių ir vieną ar daugiau kartų per pastarąsias 30 dienų

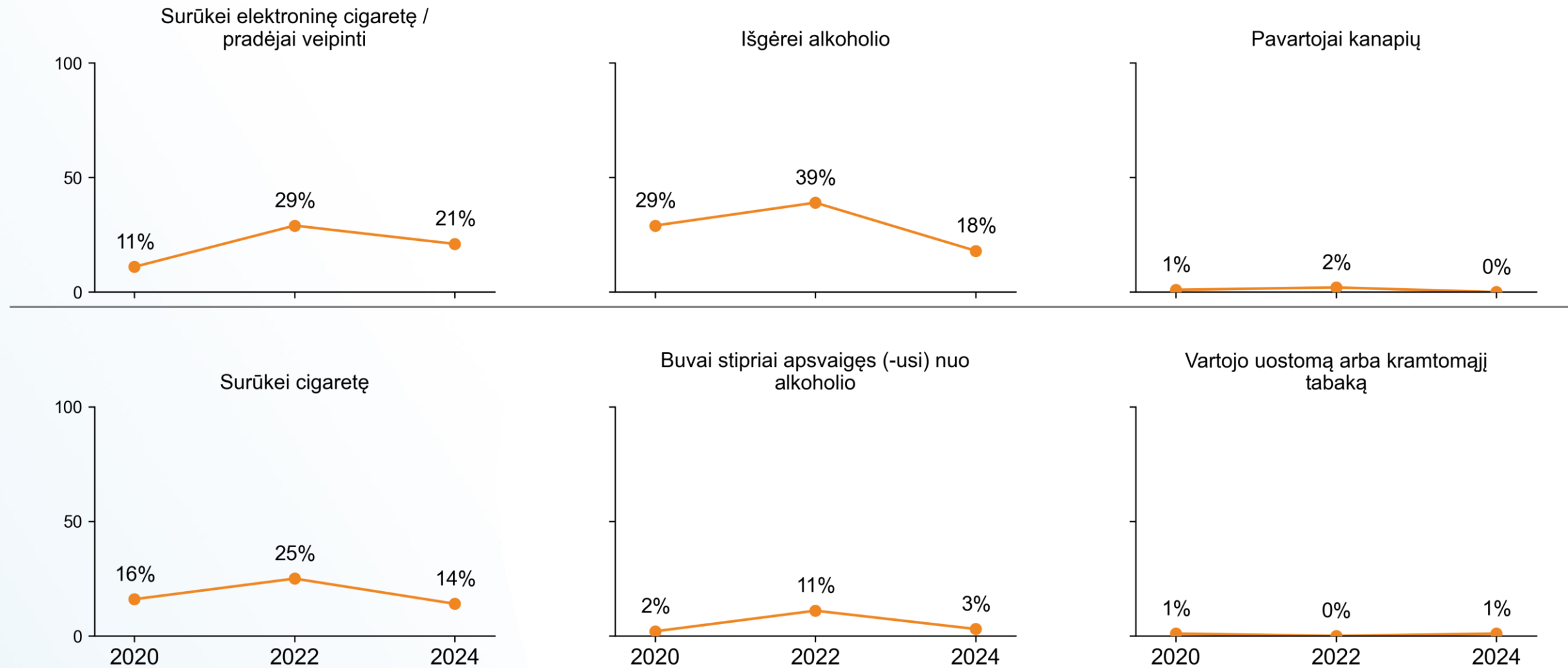
Mokiniai, kurie **nors kartą** gyvenime, vieną ar daugiau kartų per pastarąsias 30 dienų yra rūkę vandens vandens pypkę / bongą

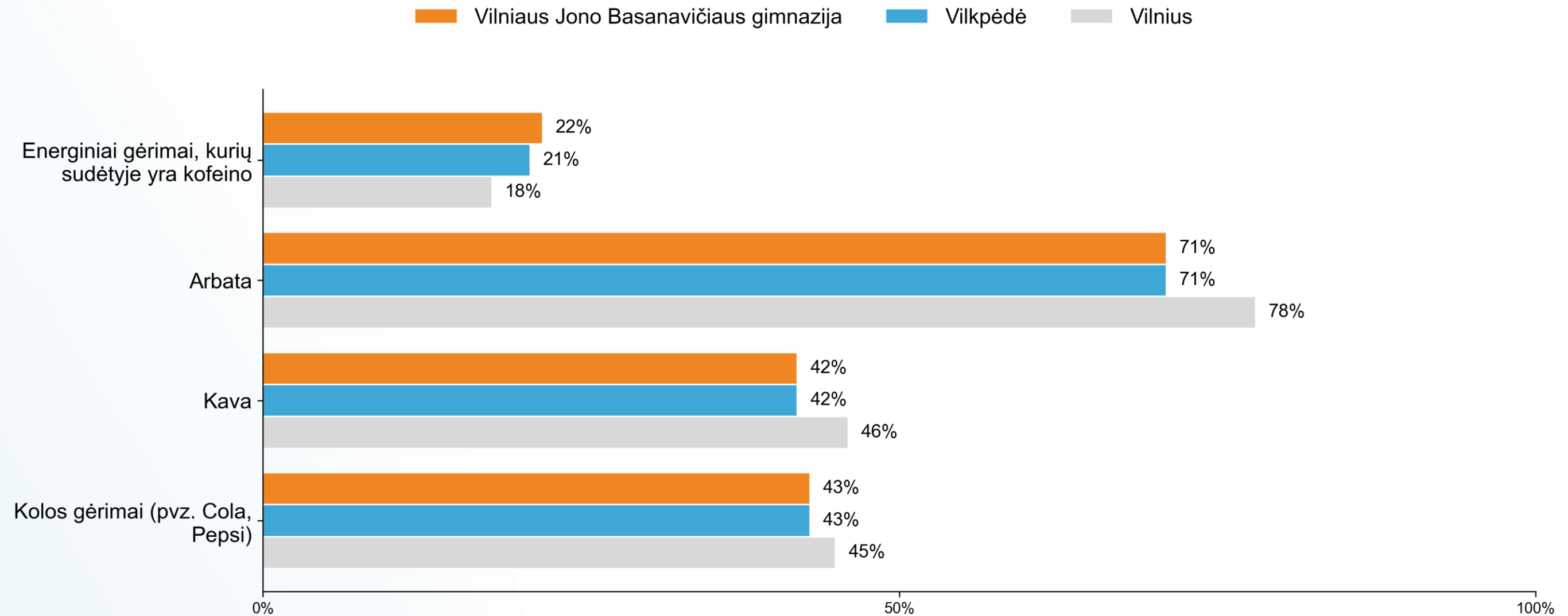
Mokiniai, kurie yra vartoję kanapių **nors kartą** gyvenime, vieną ar daugiau kartų per pastaruosius 12 mėnesių ir vieną ar daugiau kartų per pastarąsias 30 dienų

Mokiniai, kurie būdami **13 metų ar jaunesni**, yra vartoję alkoholio, buvo stipriai apsvaigę nuo alkoholio, yra rūkę cigaretę, vartoję kanapes ar rūkę el. cigaretę

Paauglių, kurie **kiekvieną dieną** išgeria bent vieną iš šių gėrimų, dalis

ŠEIMA

PLANET
Youth®

Šeima

92%

Dažnai arba visada jaučiasi saugūs namuose

85%

Sako, kad lengva gauti rūpestį ir šilumą iš savo tėvų

86%

Tėvai žino, kur jų paaugliai būna vakarais

88%

Tėvai žino, su kuo jų paaugliai būna vakarais

72%

Tėvai nustato taisykles, kada jų paaugliai turi būti namuose vakarais

42%

Dažnai arba visada savaitgaliais leidžia laiką su tėvais

90%

Tėvai prieštarauja* apsvaigimui nuo alkoholio

98%

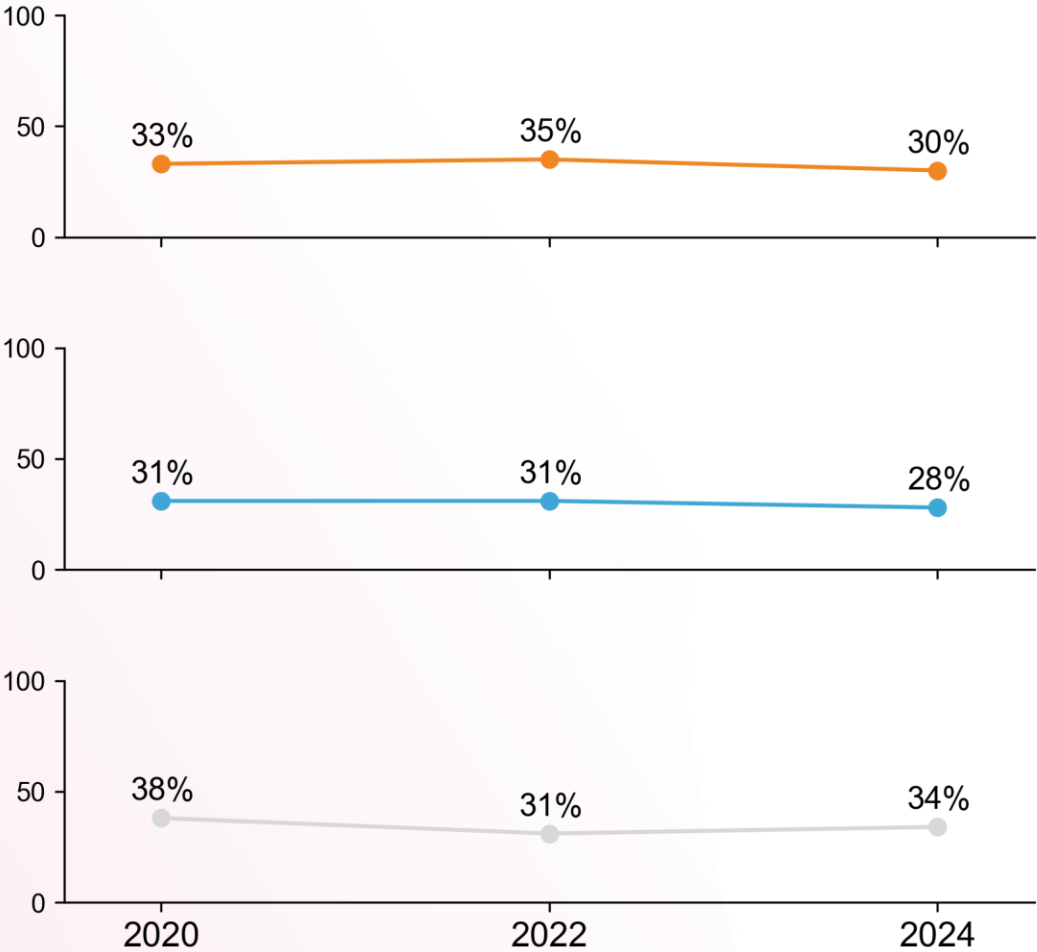
Tėvai prieštarauja* kanapių vartojimui

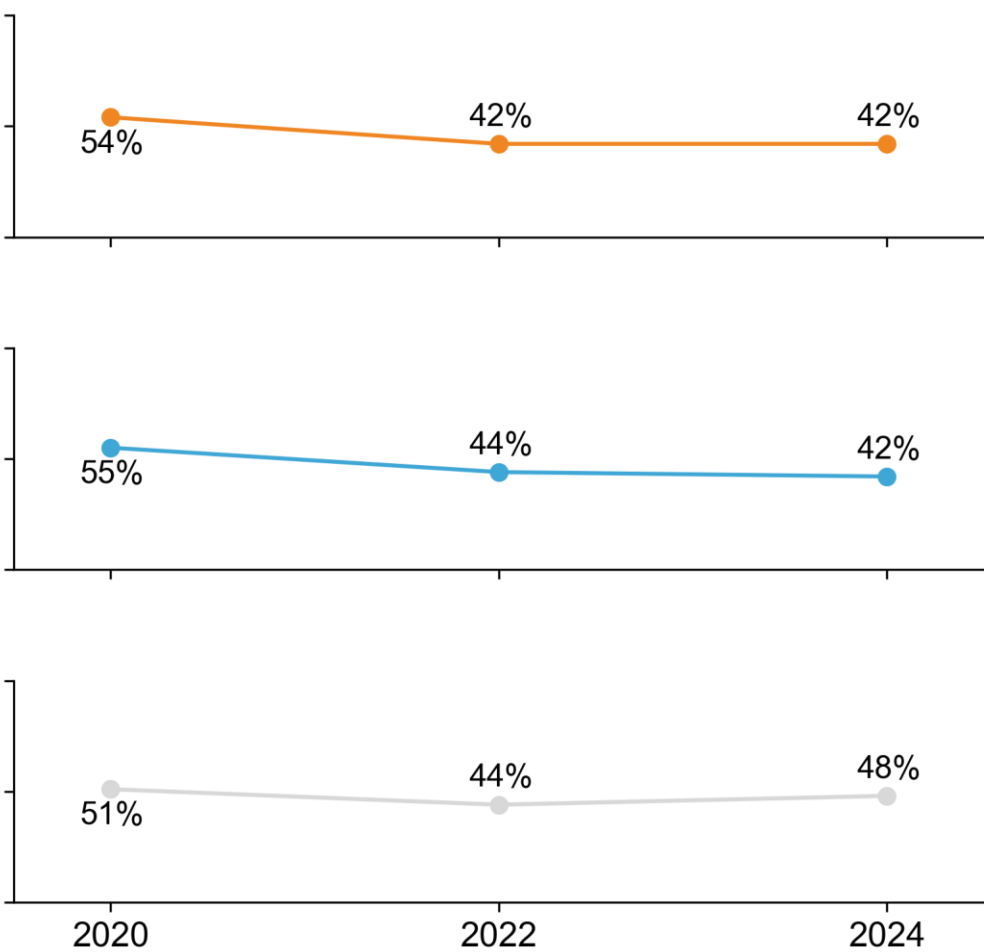
Mokiniai, dažnai arba visada darbo dienomis ir savaitgaliais leidžiantys laiką su tėvais

Darbo dienomis laiką po pamokų leidžiu su tėvais / globėjais

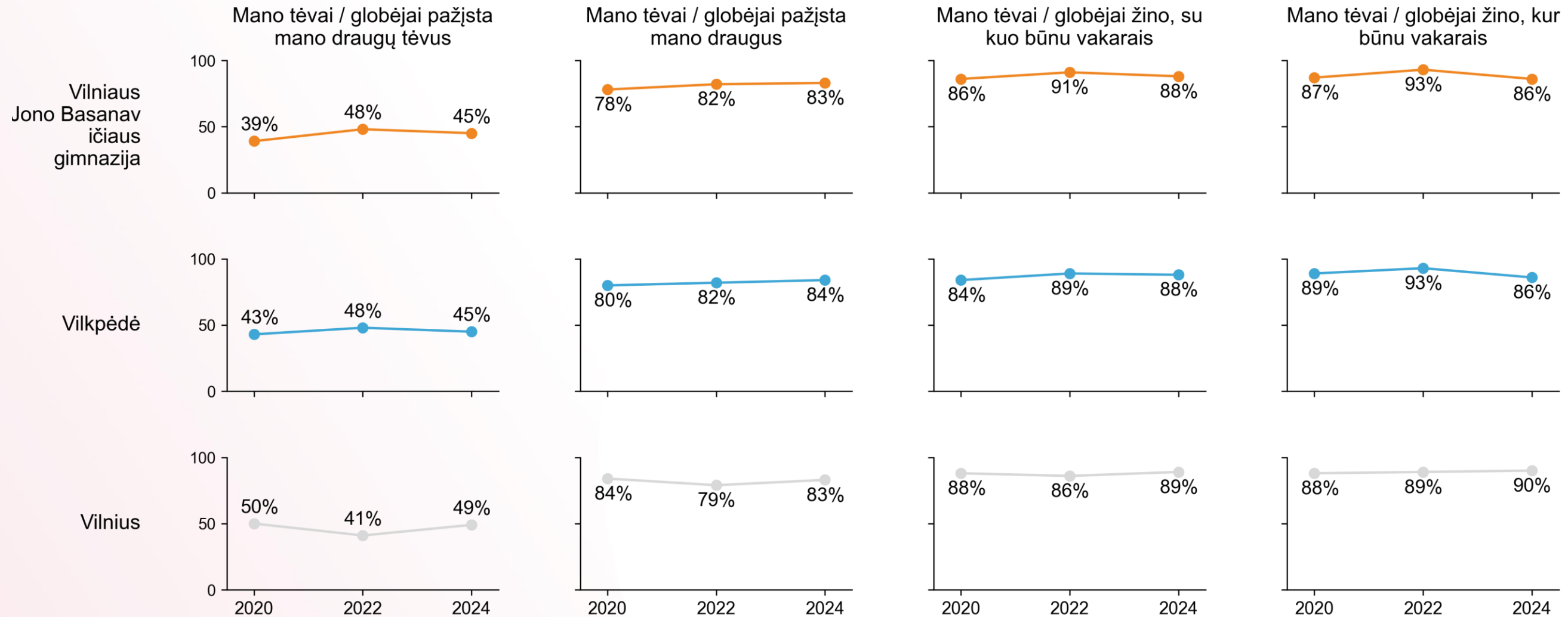
Vilniaus Jono Basanavičiaus gimnazija

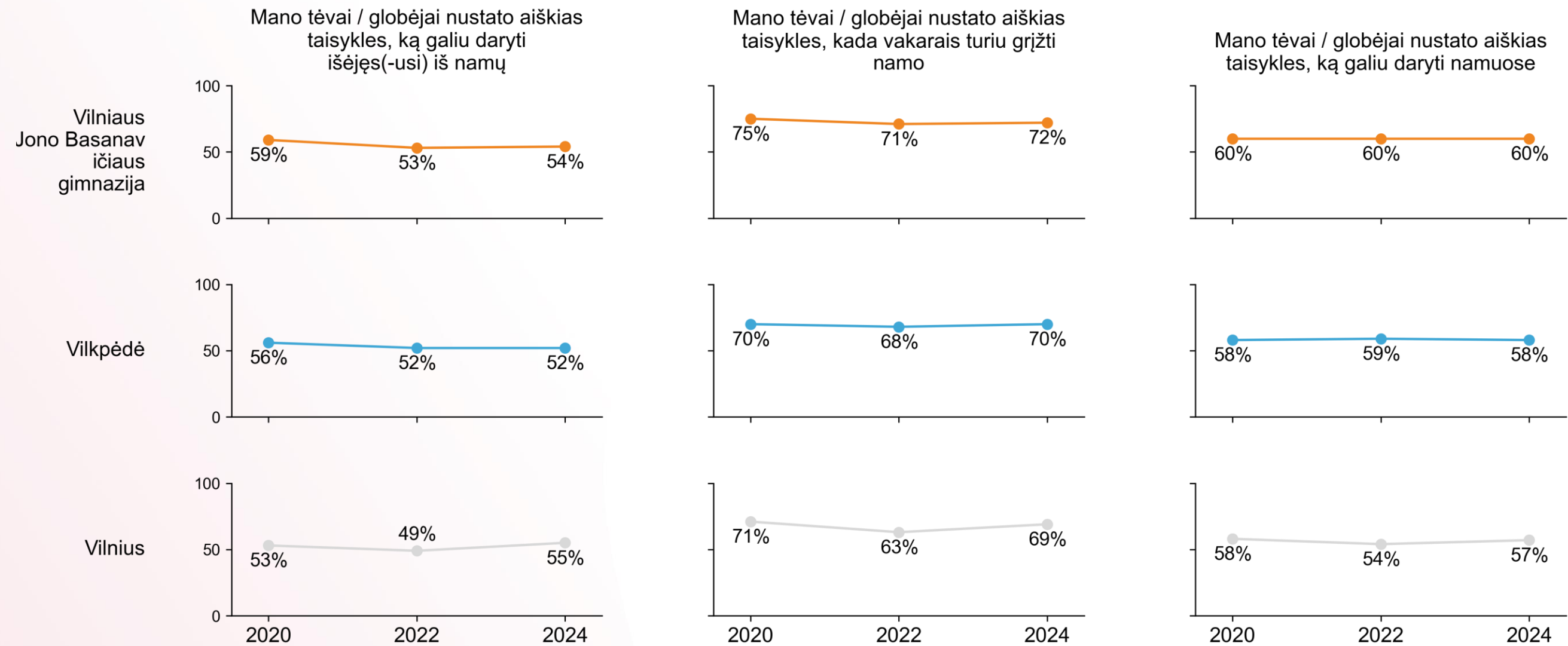
Savaitgaliais leidžiu laiką su tėvais / globėjais

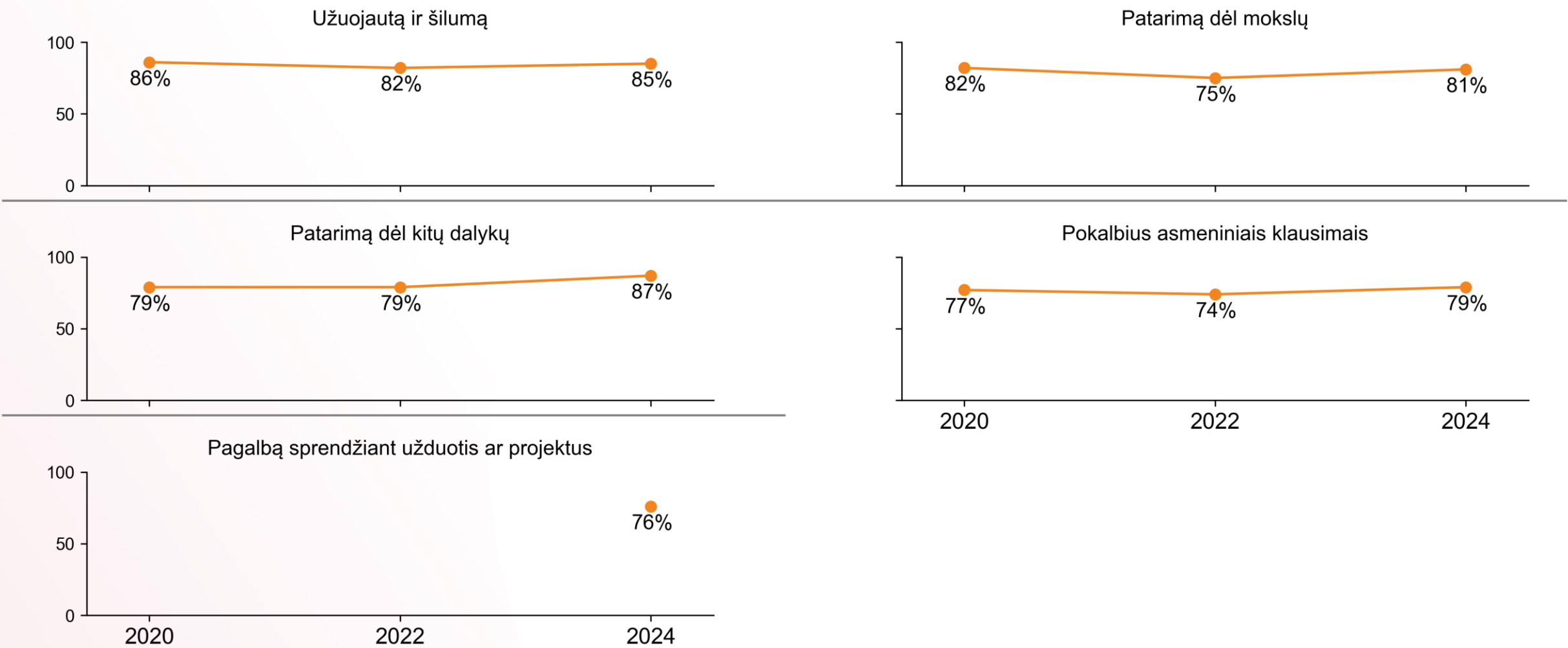
Mokiniai, nurodę, kad jiems **gana** arba **labai** tinka teiginys, jog jų tėvai žino, su kuo jie būna vakarais, kur jie būna, pažįsta jų draugus ir jų draugų tėvus

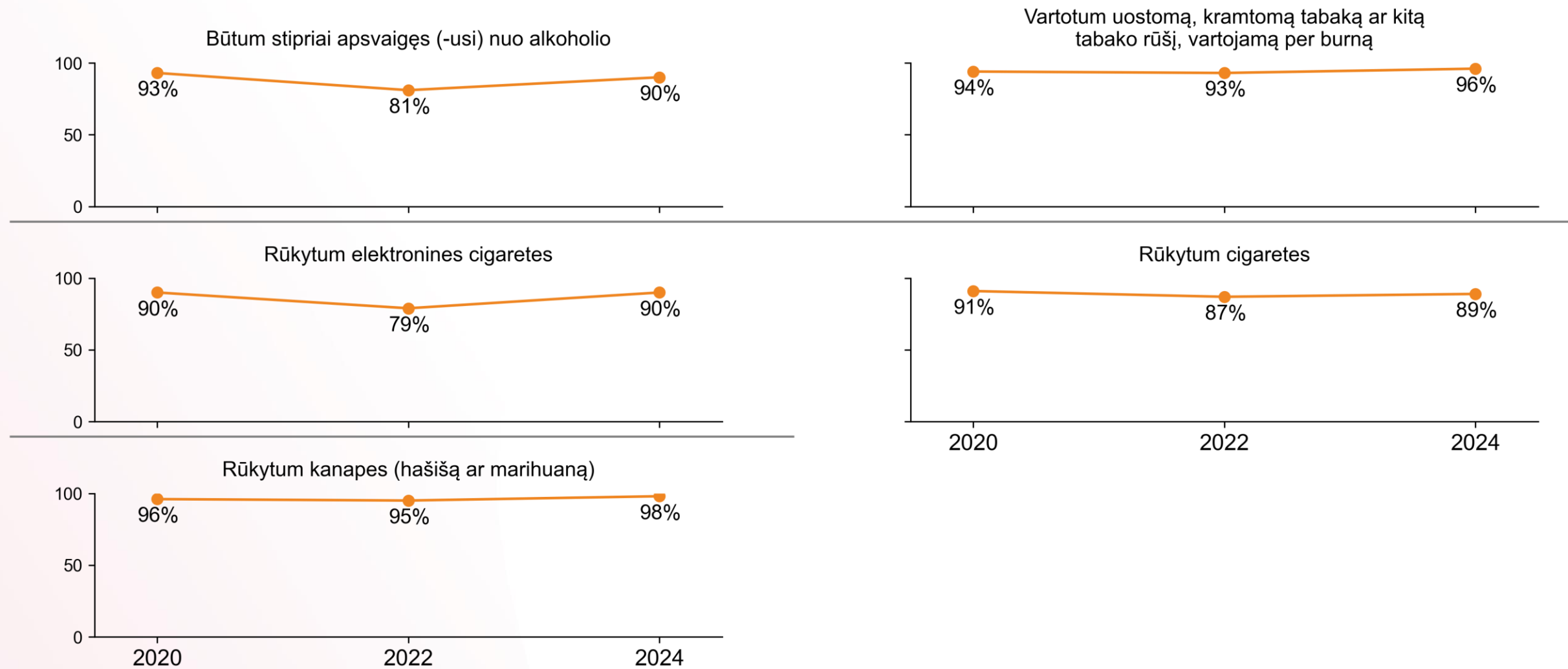
Mokiniai, nurodę, kad jiems **gana** arba **labai** tinka teiginys, jog jų tėvai nustato taisykles, ką jie gali daryti namuose, ne namuose ir kada vakare turi grįžti namo

Mokiniai, nurodę, kad jiems yra **gana** arba **labai lengva** sulaukti toliau nurodytos tėvų paramos

Numanoma tėvų reakcija į psichoaktyviųjų medžiagų vartojimą. Mokiniai, numanantys, kad jų tėvai neleistų ar atkalbinėtų nuo toliau nurodytų tam tikrų medžiagų vartojimo

MOKYKLA

PLANET
Youth®

Mokykla

74%

Turi mokykloje draugų,
kurie jais rūpinasi

40%

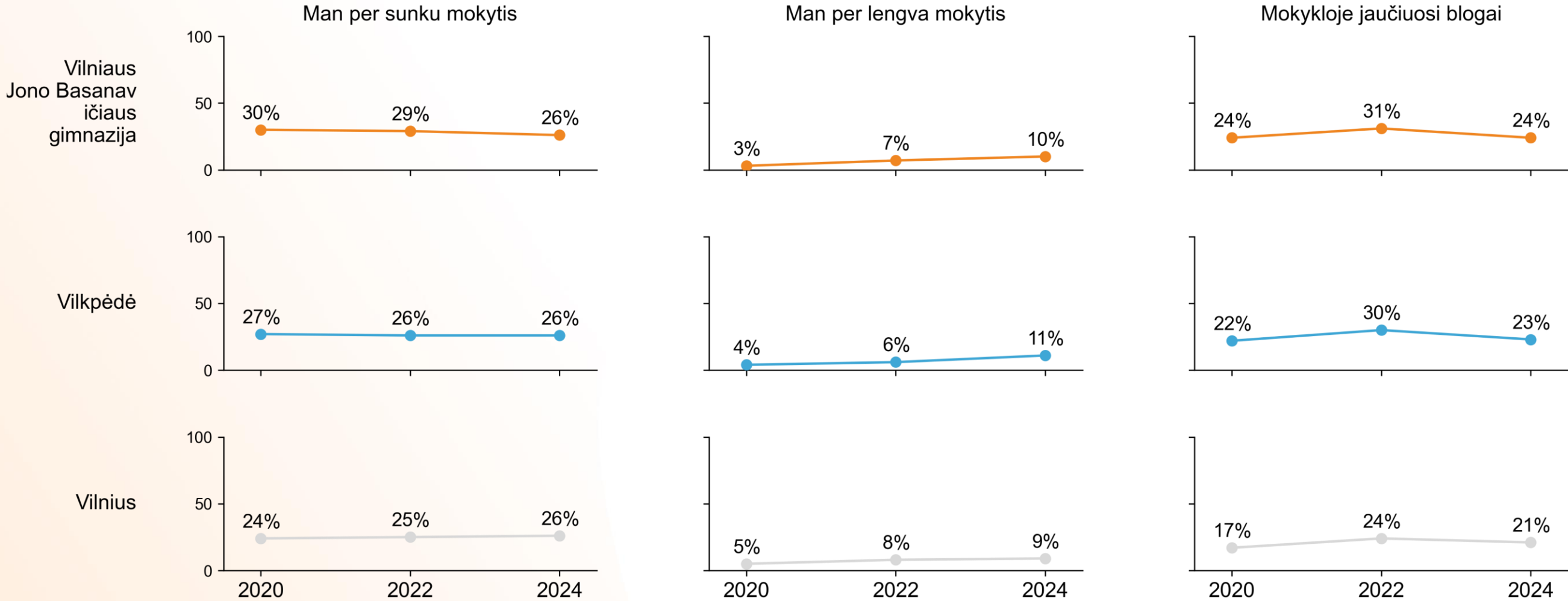
Mano, kad suaugusieji
mokykloje jais rūpinasi

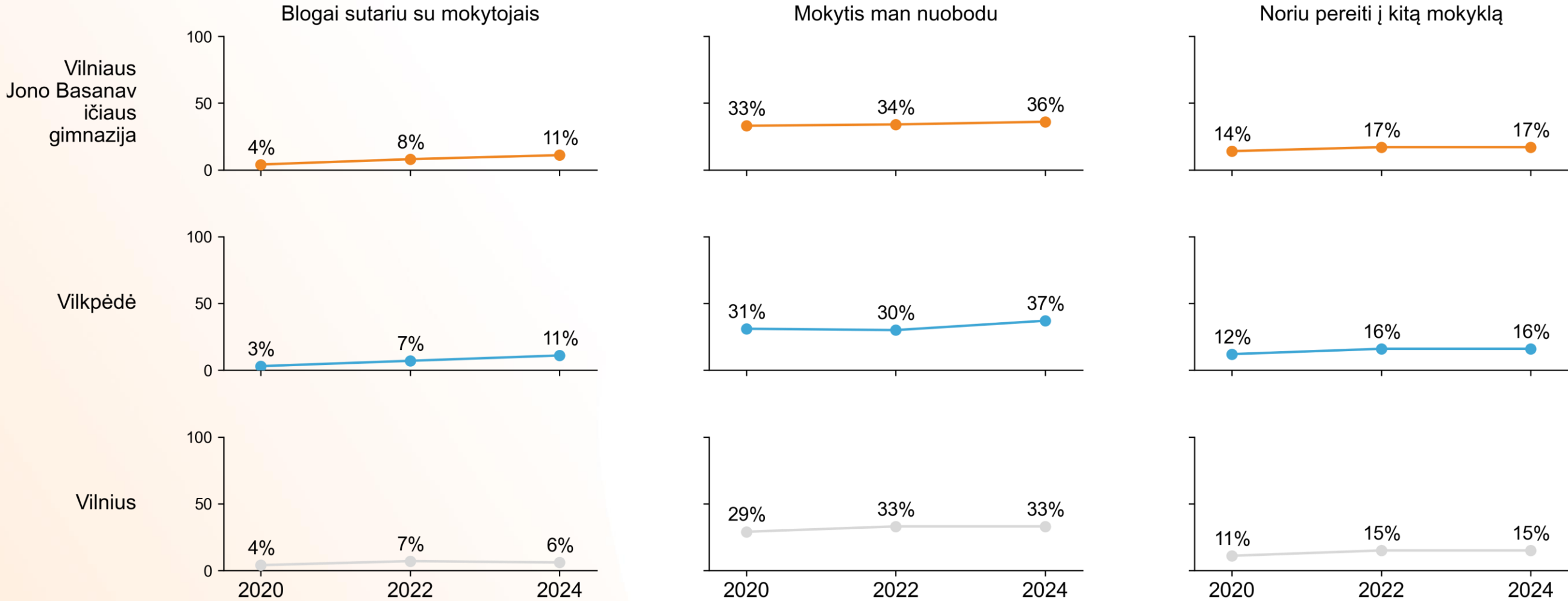
17%

Nori pakeisti mokyklą

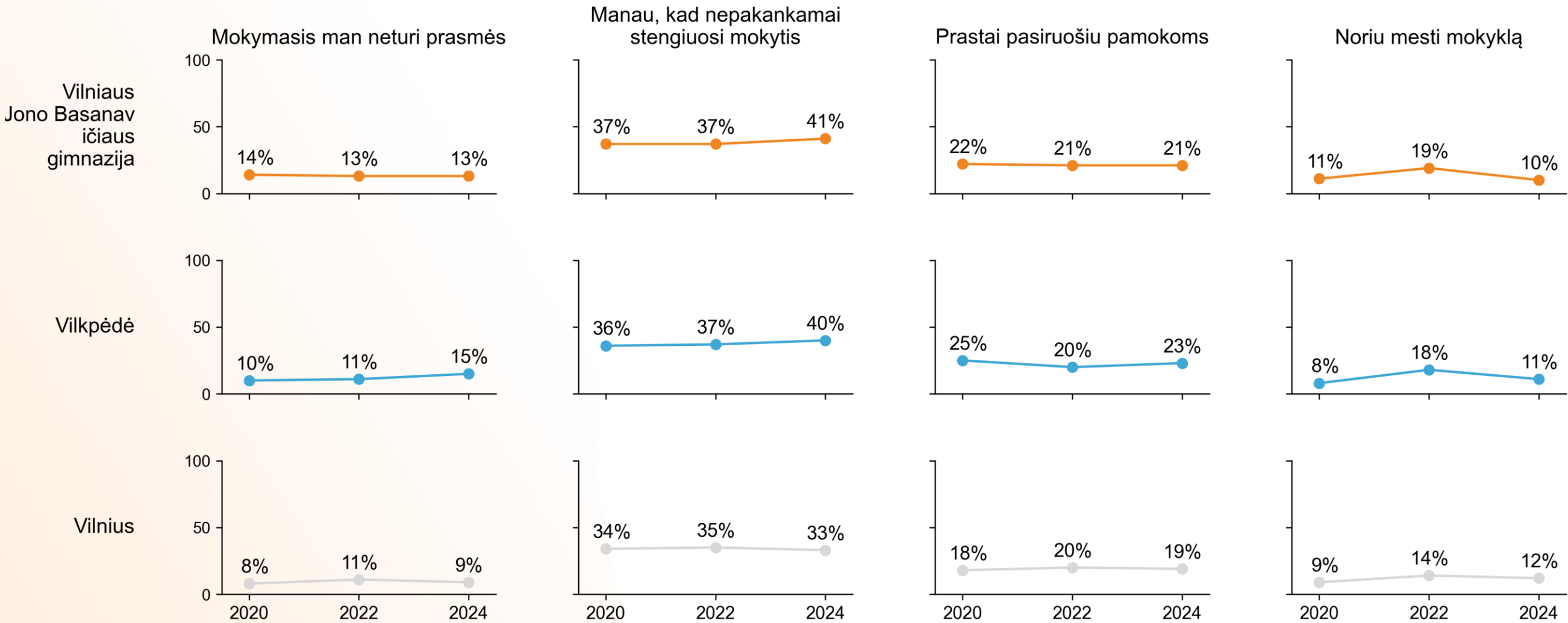
Mokiniai, nurodę, kad toliau pateikiamas požiūris į mokyklą (mokymąsi) jiems tinka dažnai arba visada

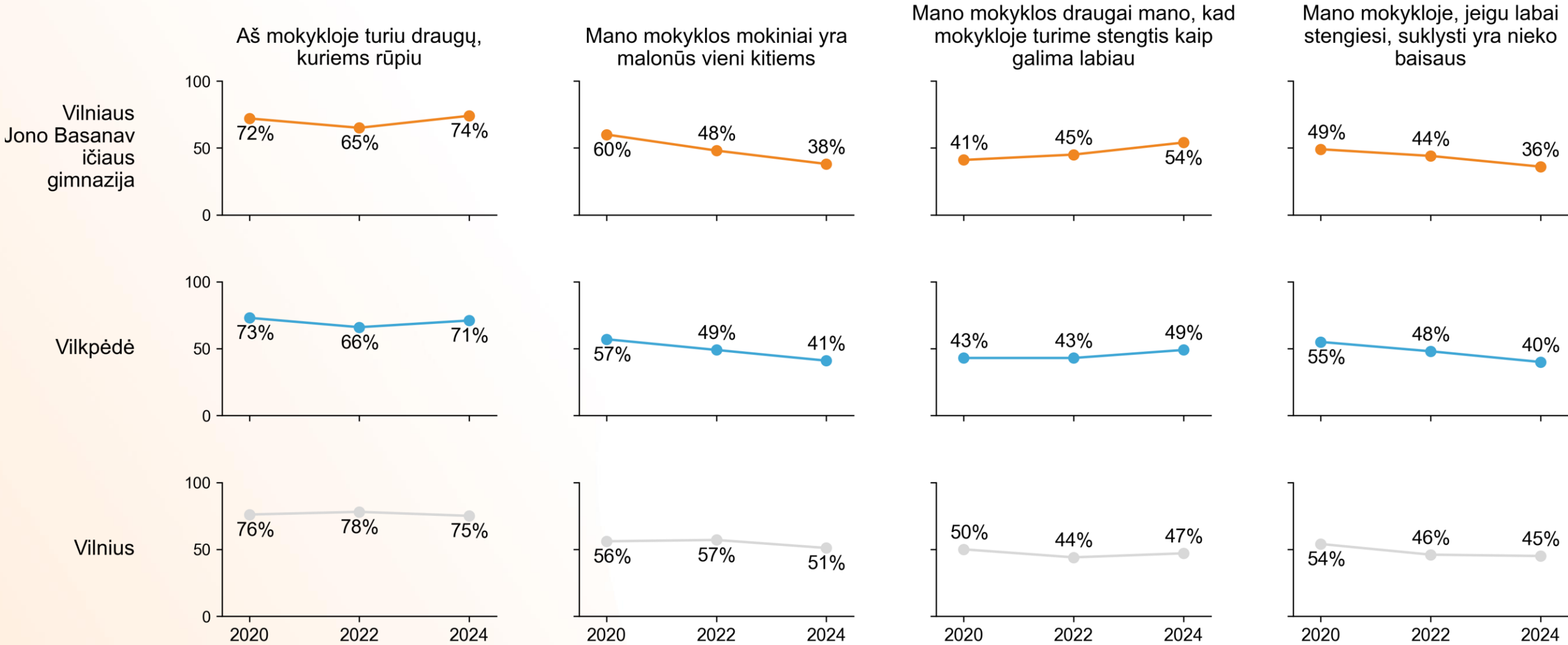
Mokiniai, nurodę, kad toliau pateikiamas požiūris į mokyklą (mokymąsi) jiems tinka dažnai arba visada

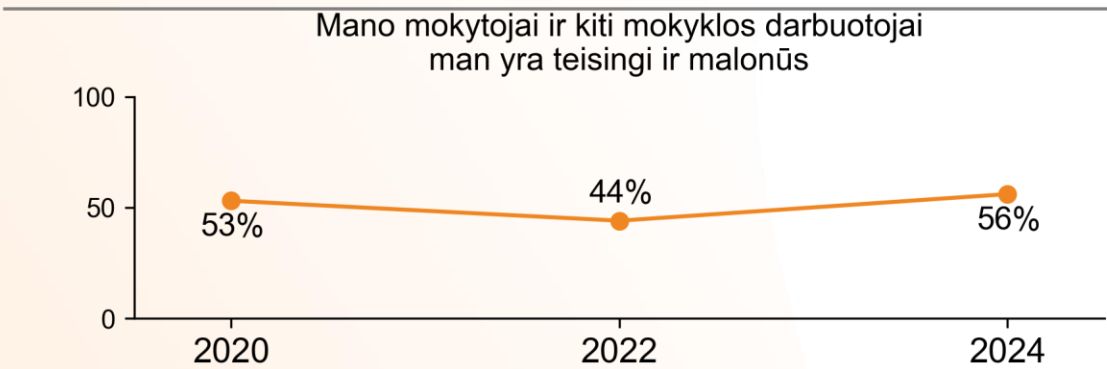
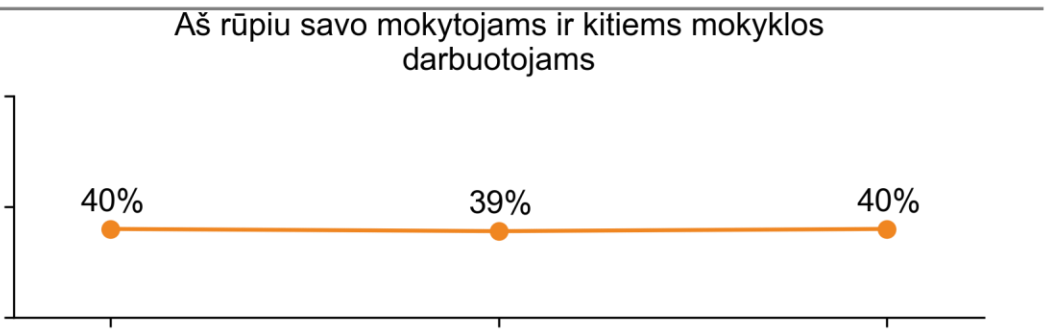
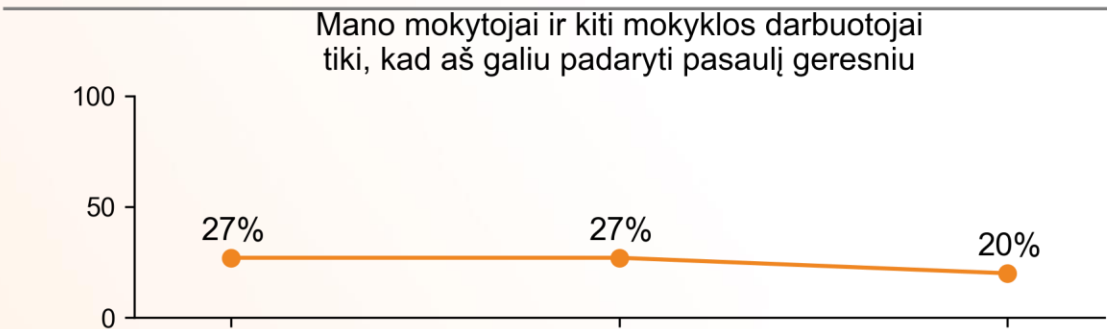
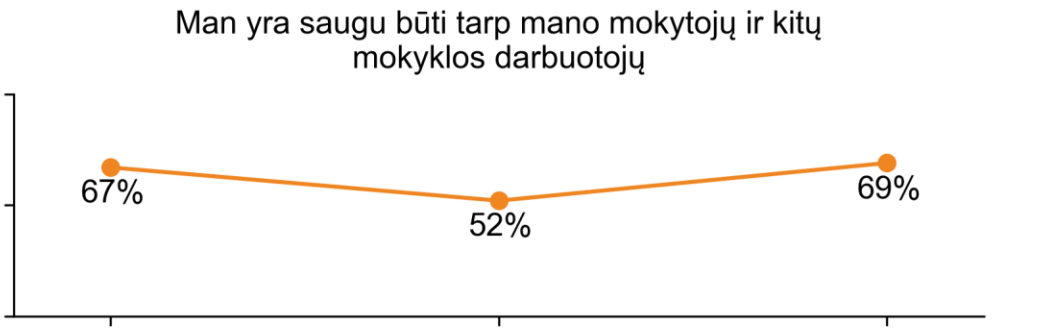
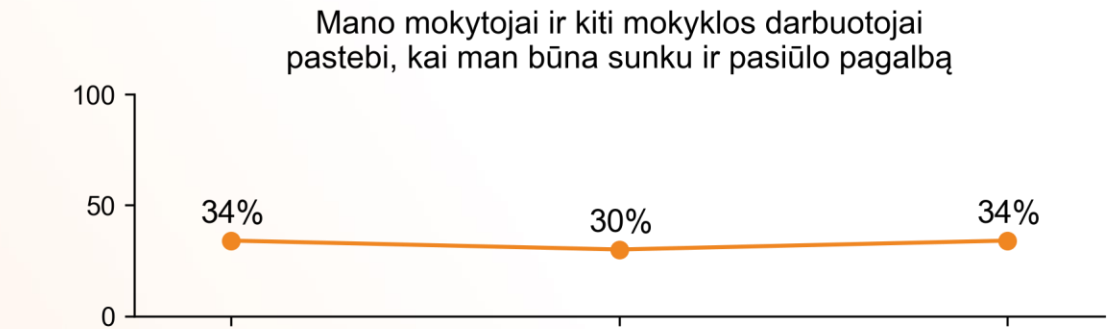
Mokiniai, nurodę, kad toliau pateikiamas požiūris į mokyklą (mokymąsi) jiems tinka dažnai arba visada

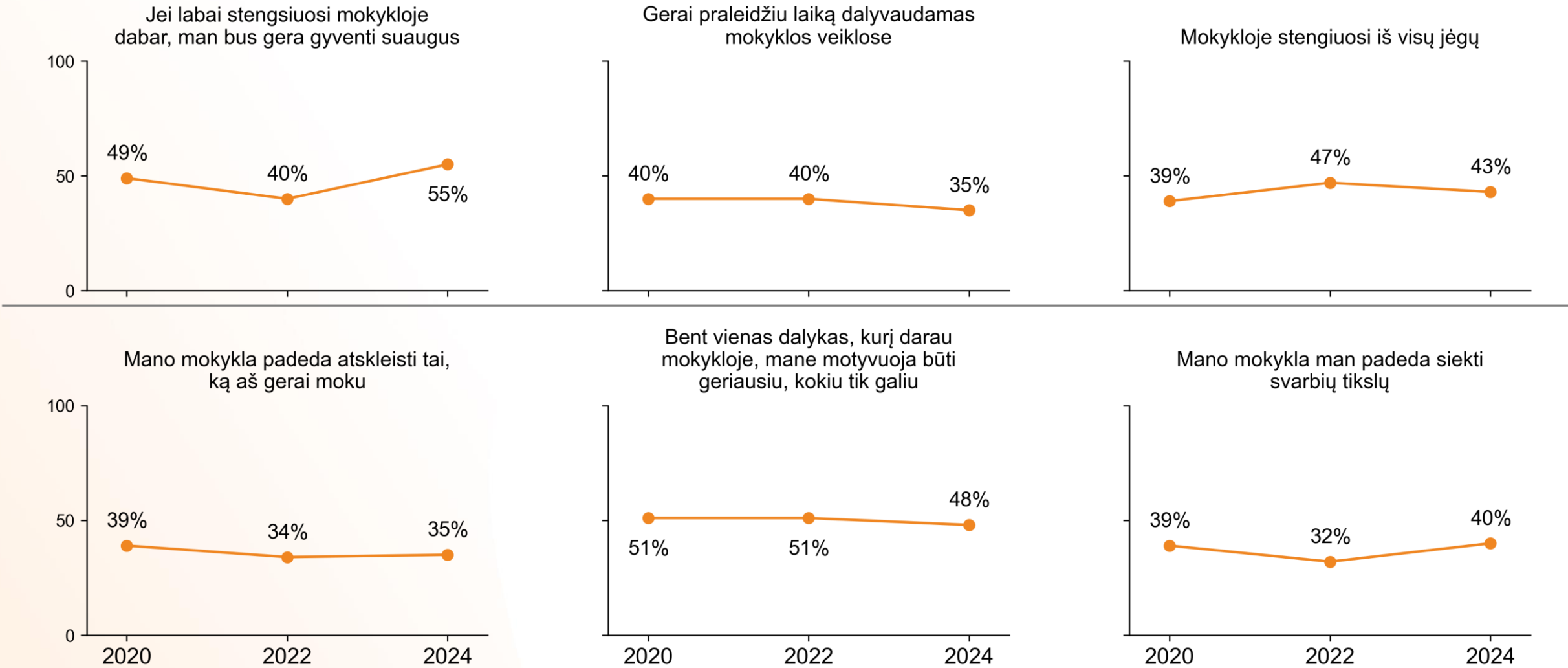
Paauglių, kurie **sutinka** arba **visiškai sutinka** su šiais teiginiais apie bendraamžių palaikymą mokykloje, dalis

Mokiniai, **sutinkantys** arba **labai sutinkantys** su toliau pateiktais teiginiais

Mokiniai, **sutinkantys** arba **labai sutinkantys** su toliau pateiktais teiginiais

LAISVALAIKIS

PLANET
Youth®

Vilniaus Jono Basanavičiaus gimnazija - 2024 m.

Laisvalaikis

50%

Sportuoja klube 3 ar daugiau kartų per savaitę

25%

Kartą per savaitę ar dažniau dalyvauja muzikos, meno, teatro ar šokių būreliuose

6%

Nedalyvauja jokiaje organizuotoje užklasinėje veikloje, prižiūrimoje suaugusiųjų

PLANET
Youth®

Laikas lauke

16%

Buvo išėję ir grįžę po vidurnakčio vieną ar daugiau kartų per pastarąją savaitę

Savanorystė

12%

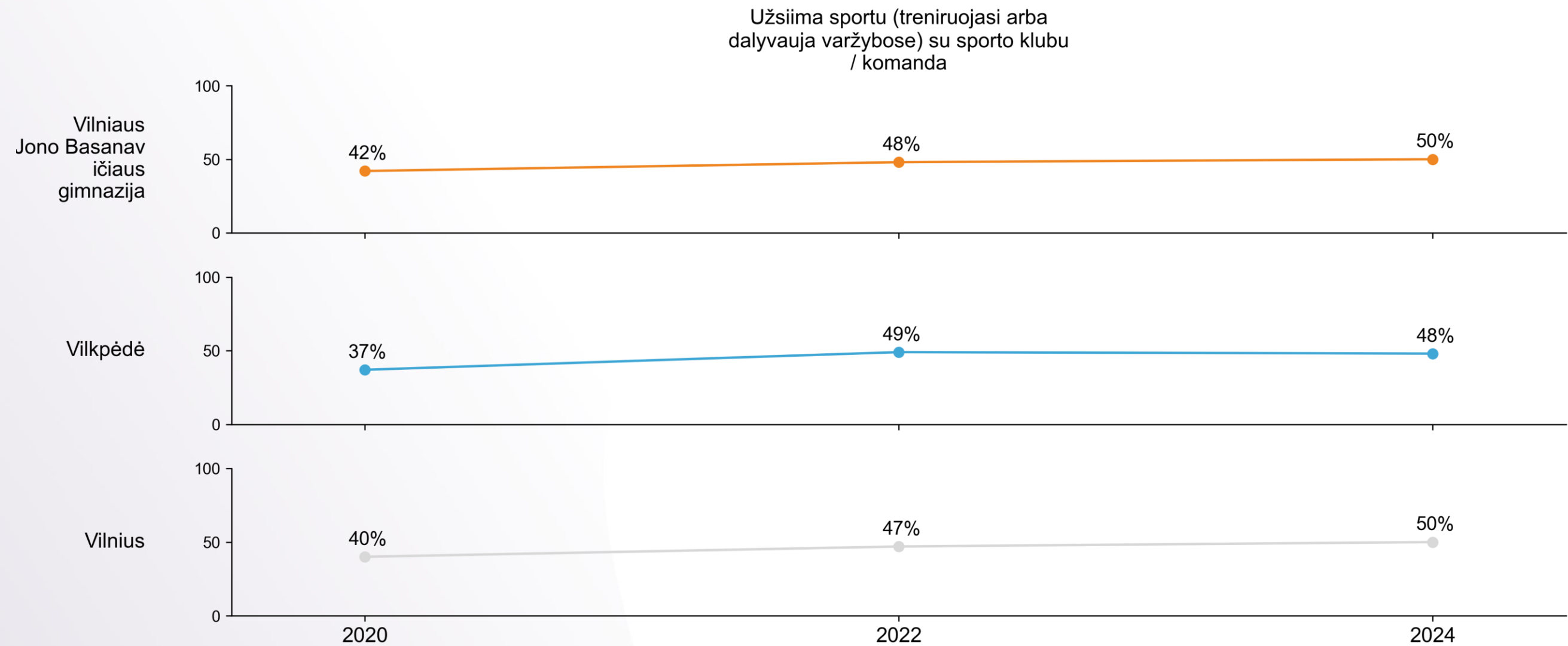
Savaniauja bendruomenėje kartą per savaitę ar dažniau

Fizinė veikla

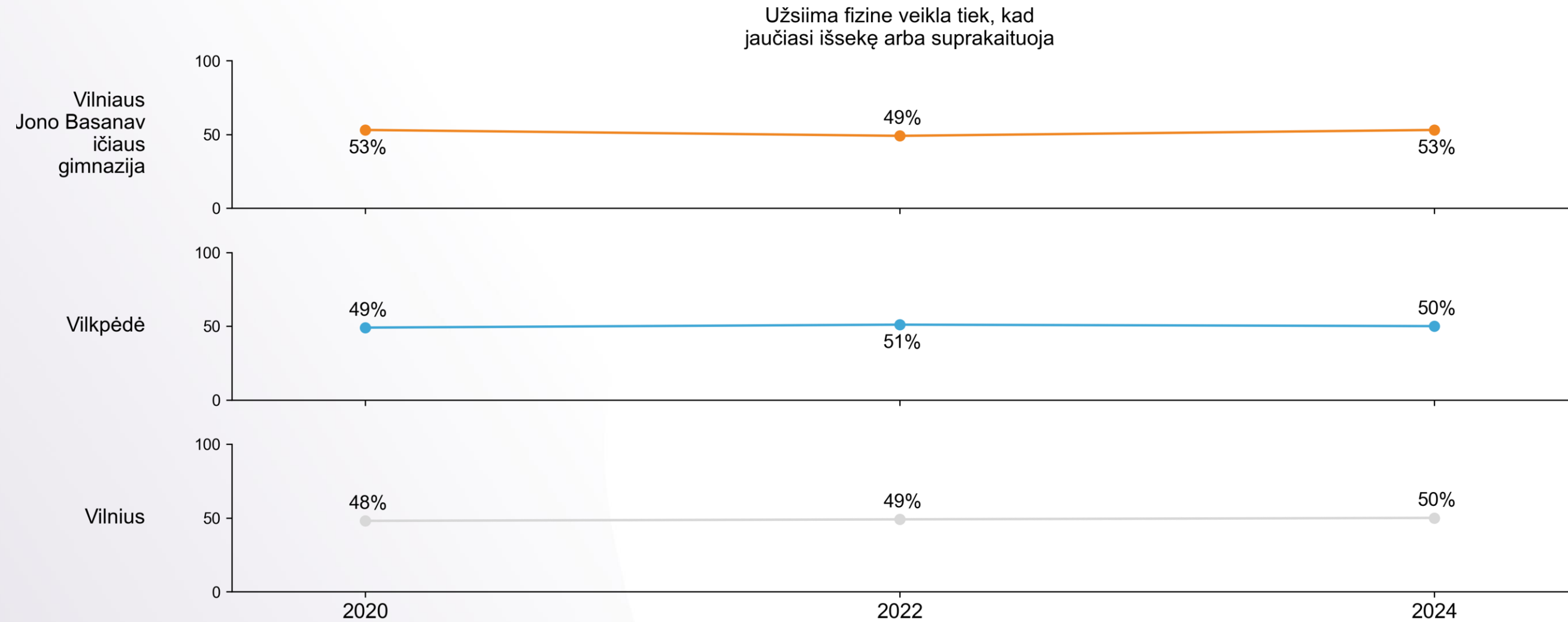
53%

Užsiima bent 60 minučių fizine veikla 3 ar daugiau kartų per savaitę

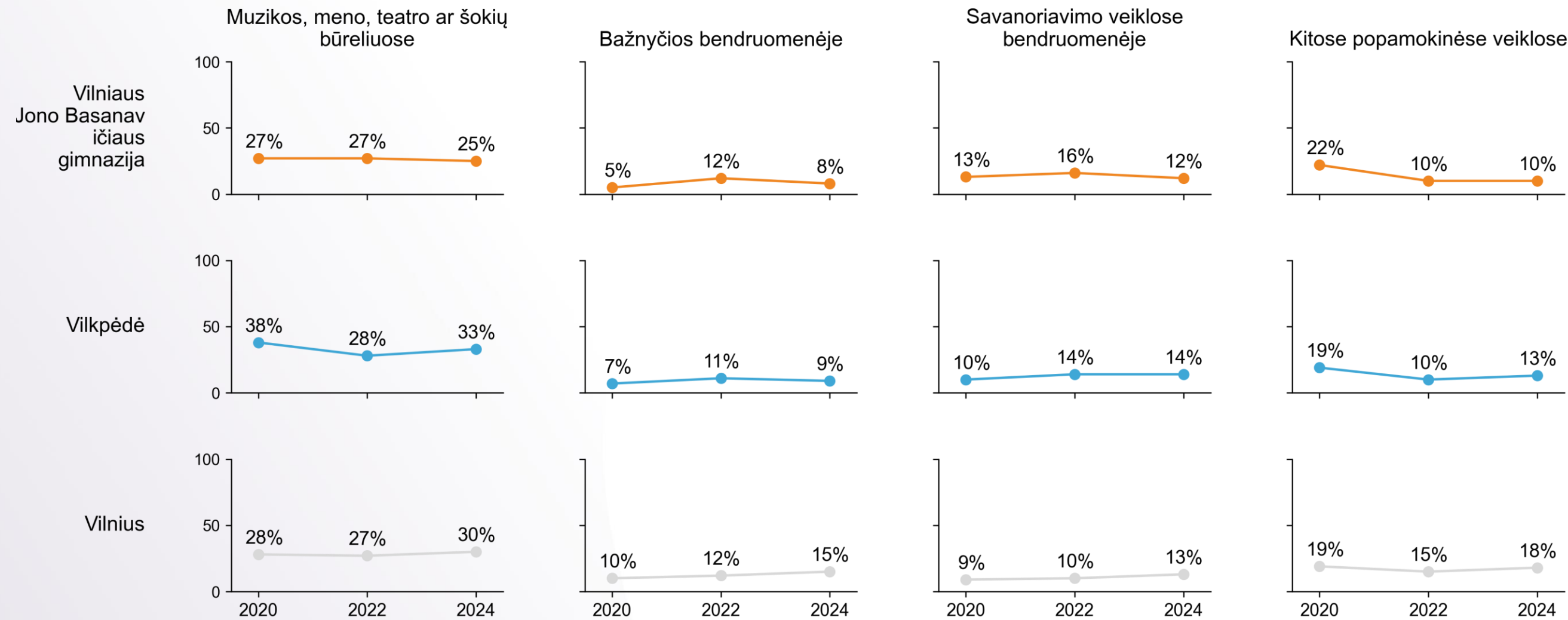
Mokiniai, dalyvaujantys klubo ar komandos sporto veikloje 3 kartus per savaitę ar daugiau

Mokiniai, užsiimantys fizine veikla tiek, kad jaučiasi išsekę ar suprakaituoja, 3 kartus per savaitę ar daugiau

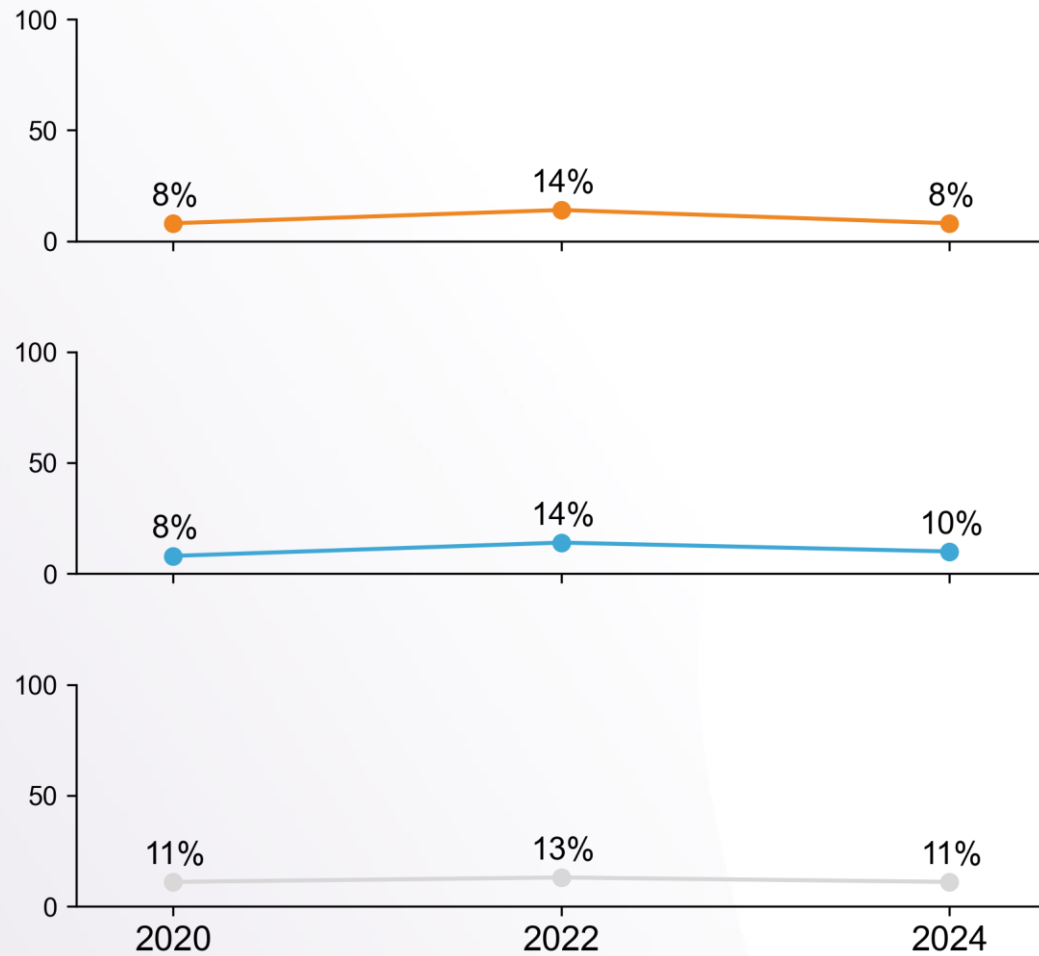
Paauglių, kurie dalyvauja šiose popamokinėse veiklose bent kartą per savaitę ar daugiau, dalis

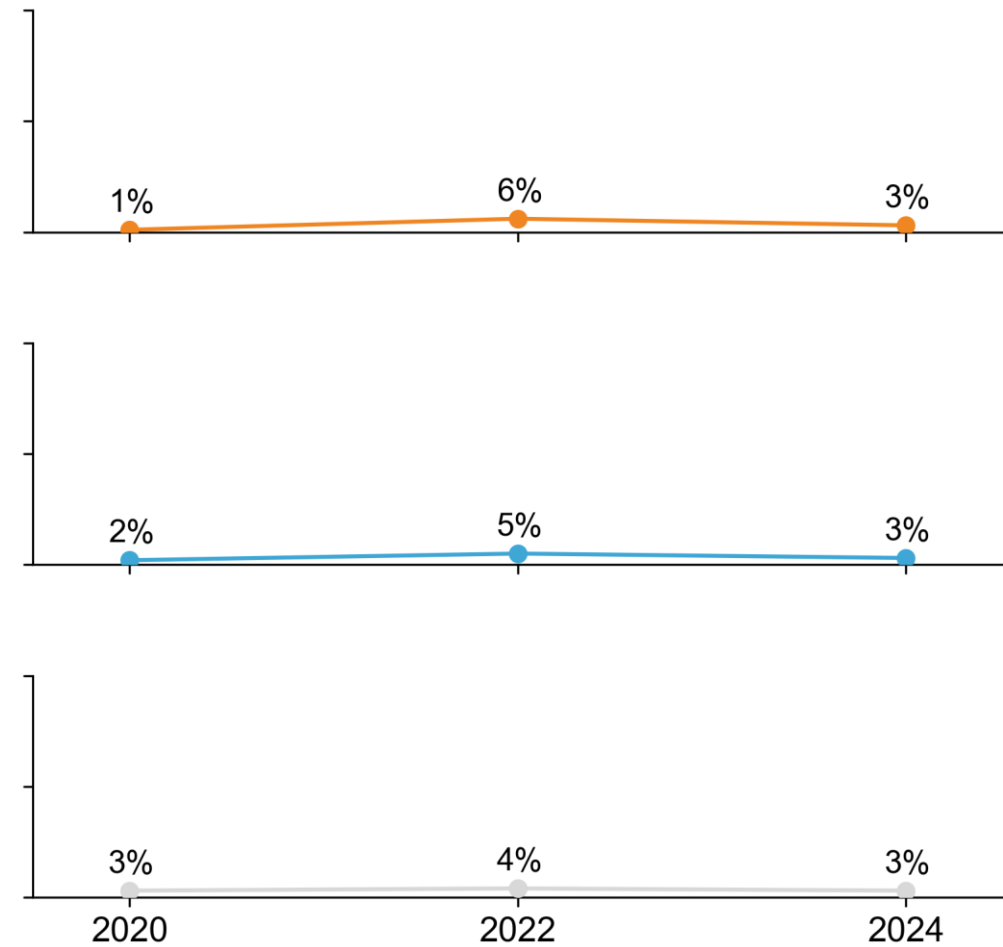
Mokiniai, praėjusią savaitę buvę lauke po 22 val. tris ar daugiau kartų bei buvę lauke po vidurnakčio vieną ar daugiau kartų

Vilniaus
Jono Basanav
ičiaus
gimnazija

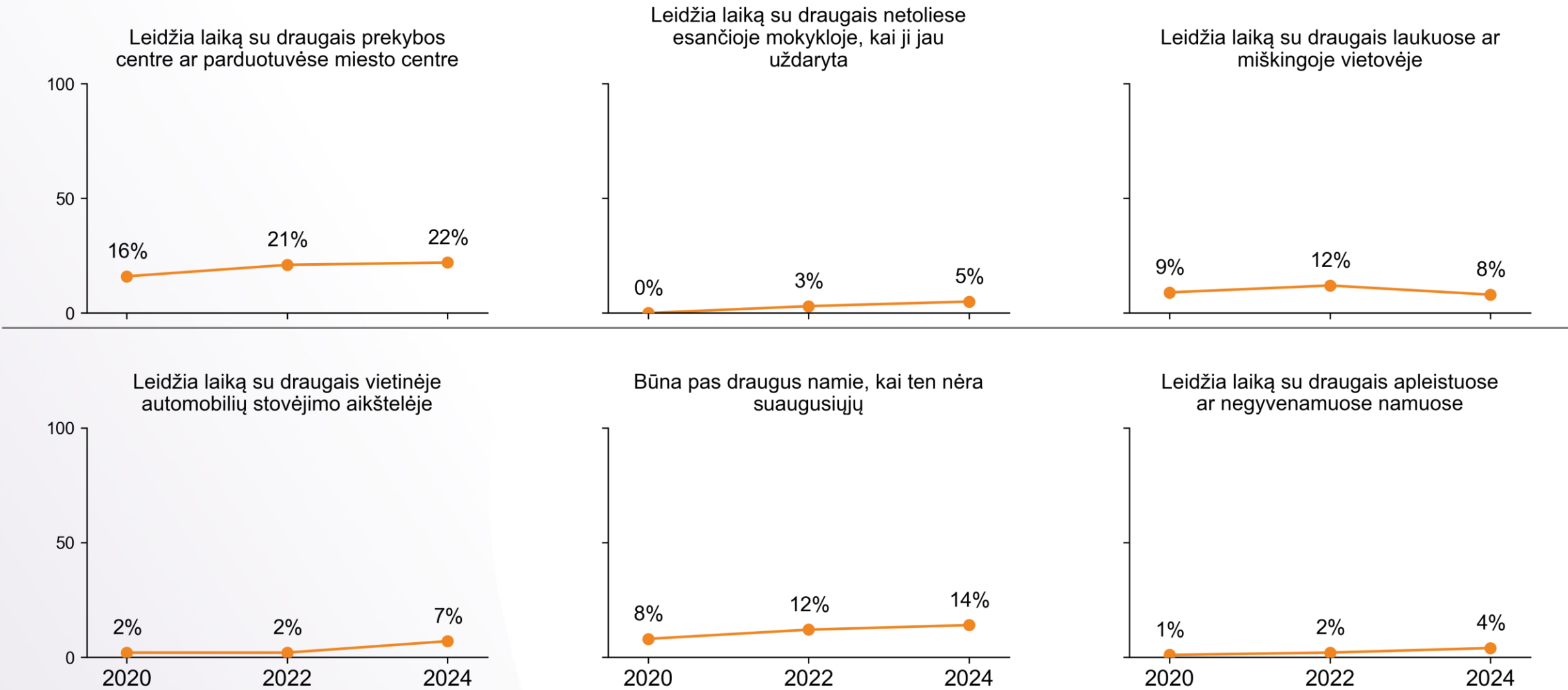
Po 22-os valandos nebuvai namie

Buvai išėjęs (-usi) ir grįžai po vidurnakčio

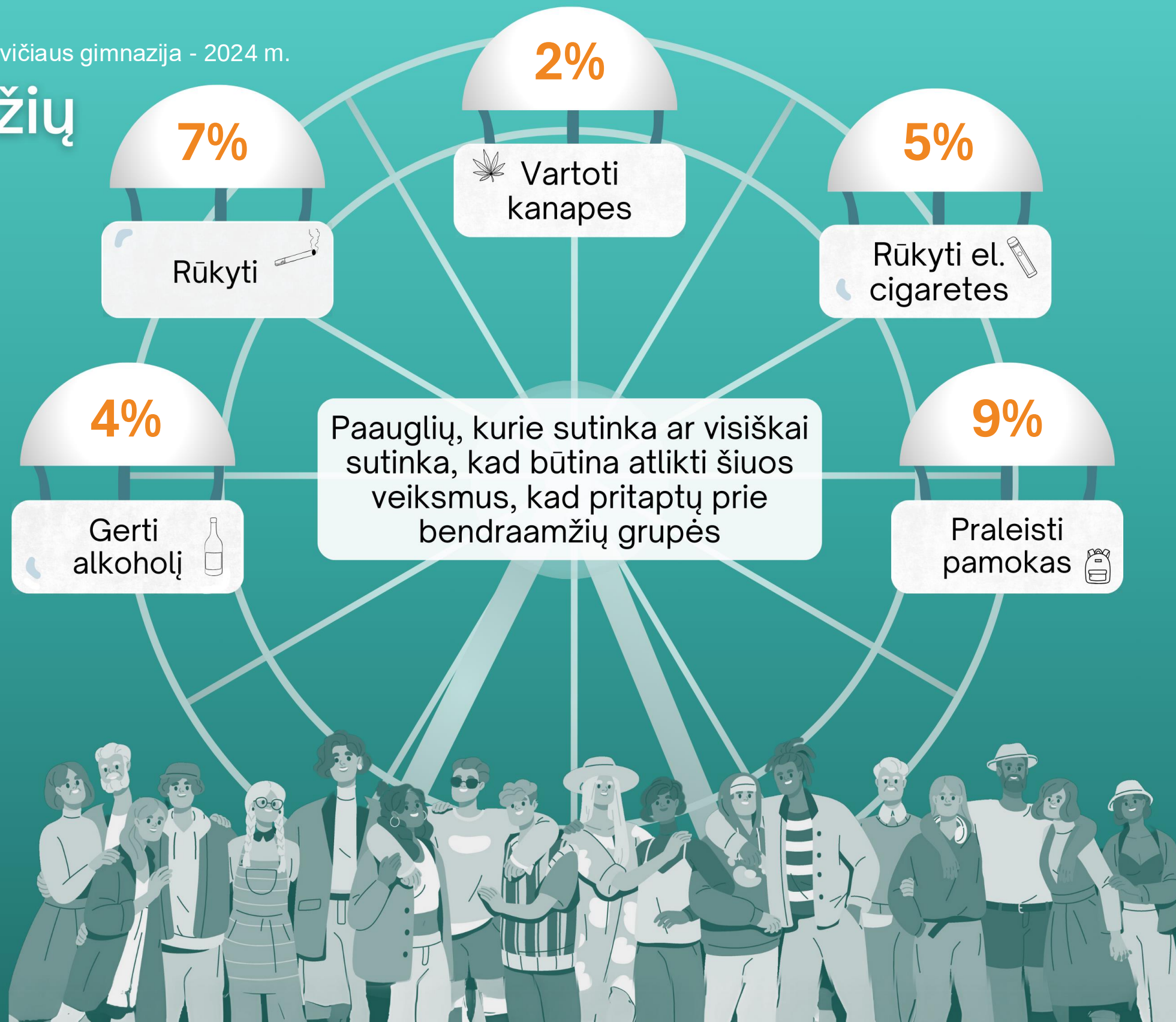
Mokiniai, nurodę, kad toliau išvardintas veiklas su draugais daro **vieną kartą per savaitę ar dažniau**

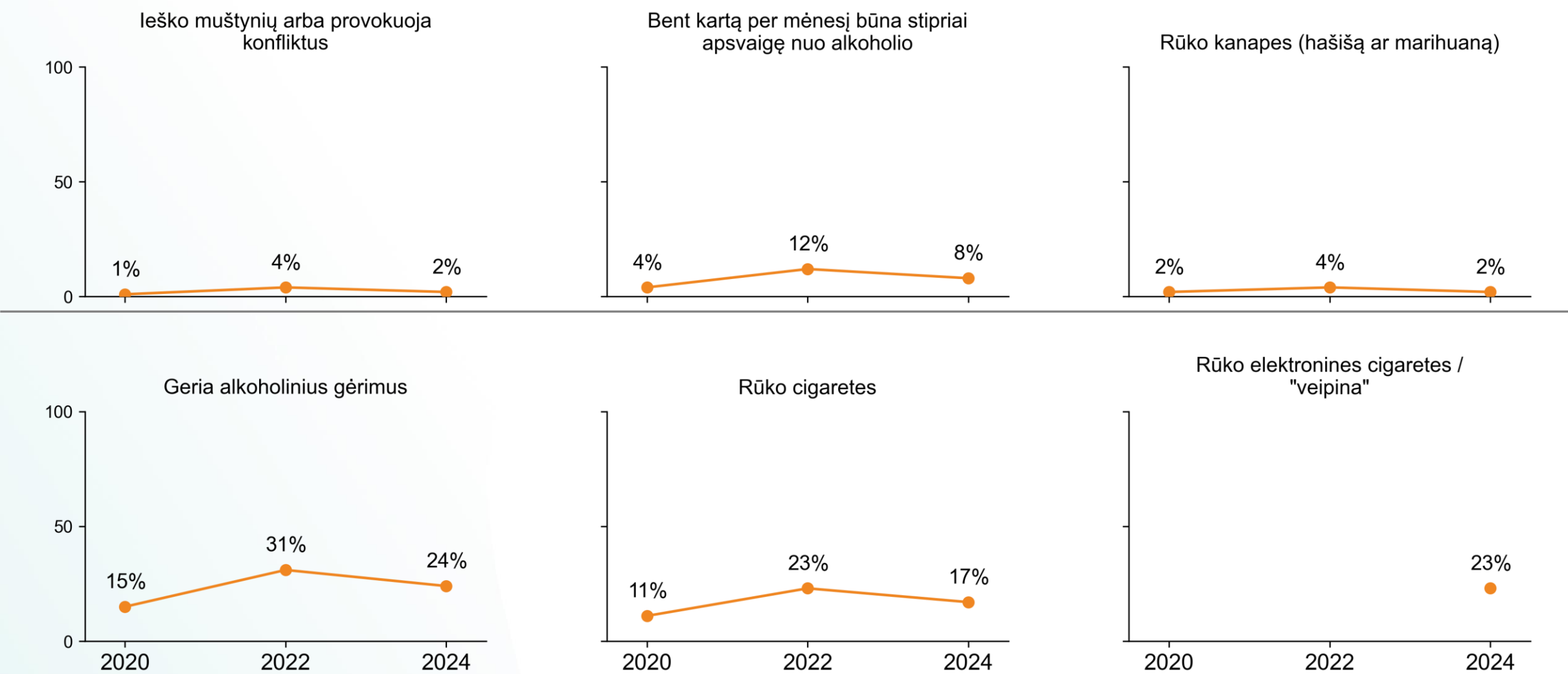
BENDRAAMŽIŲ GRUPĖS

PLANET
Youth®

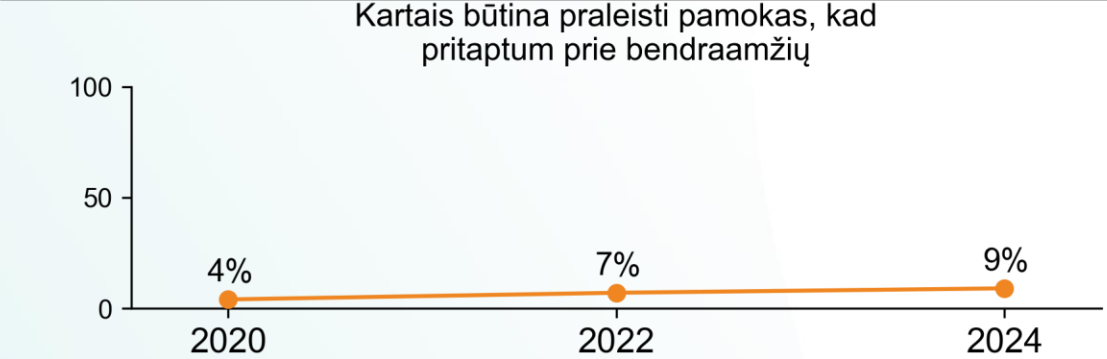
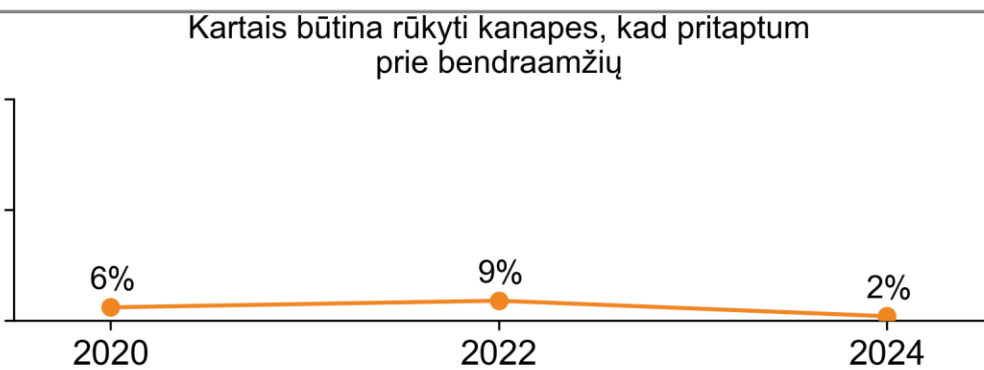
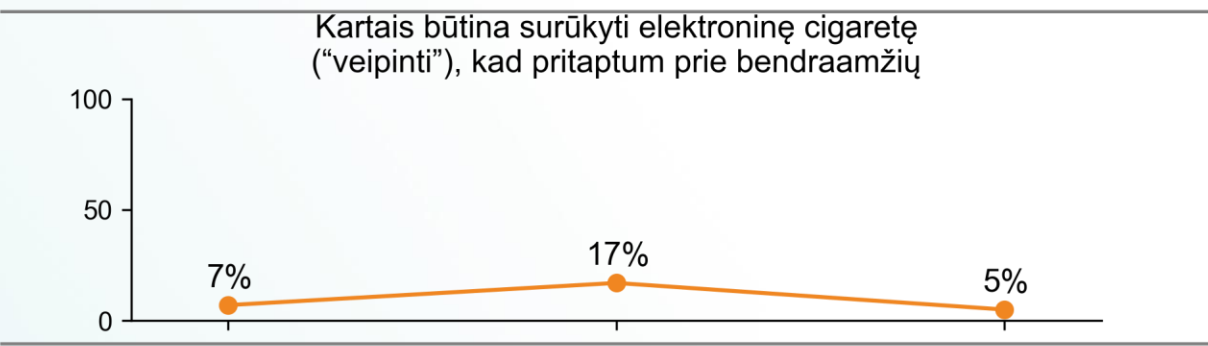
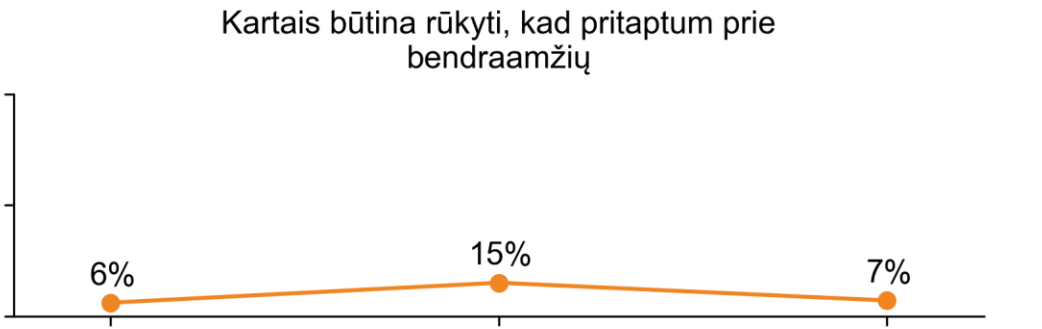
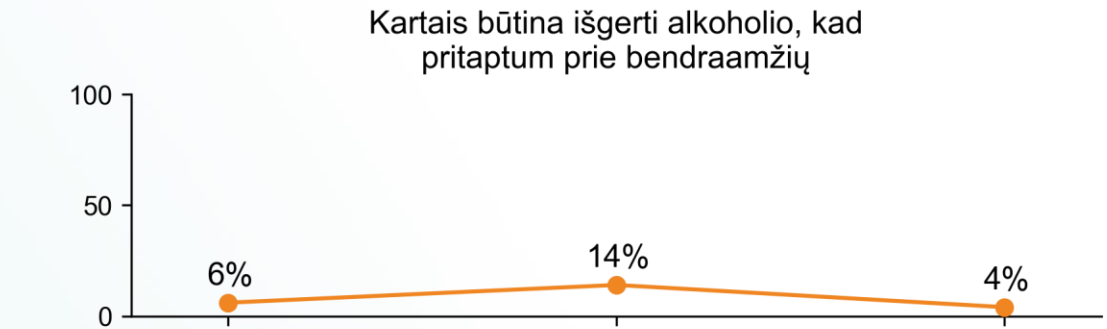
Bendraamžių grupės

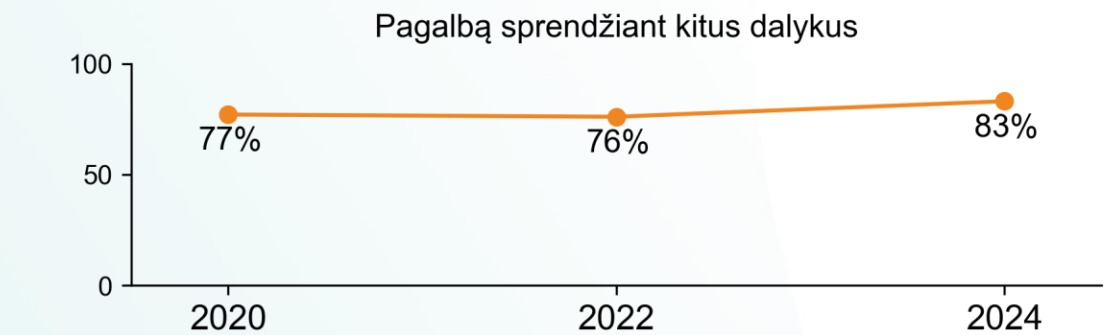
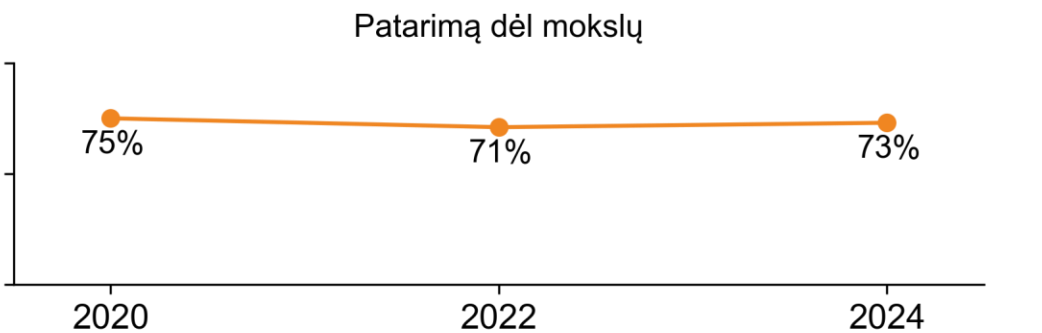
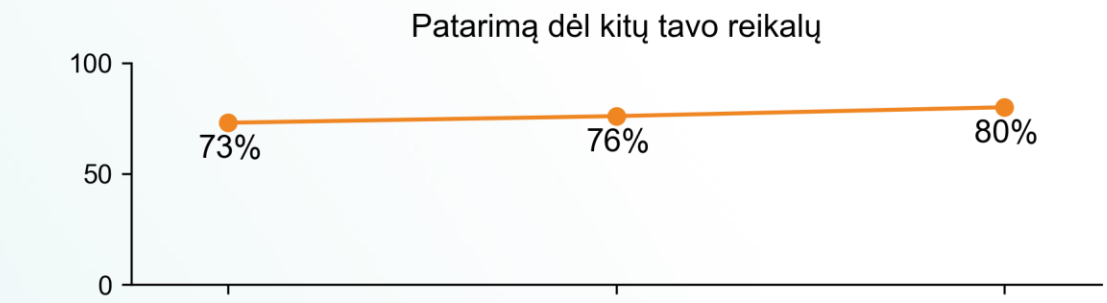
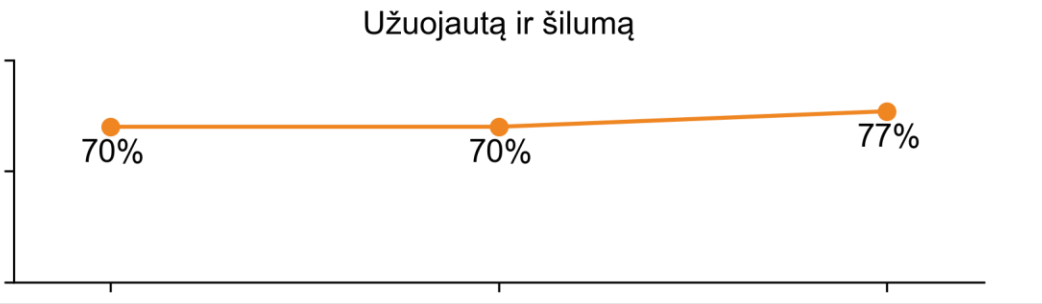
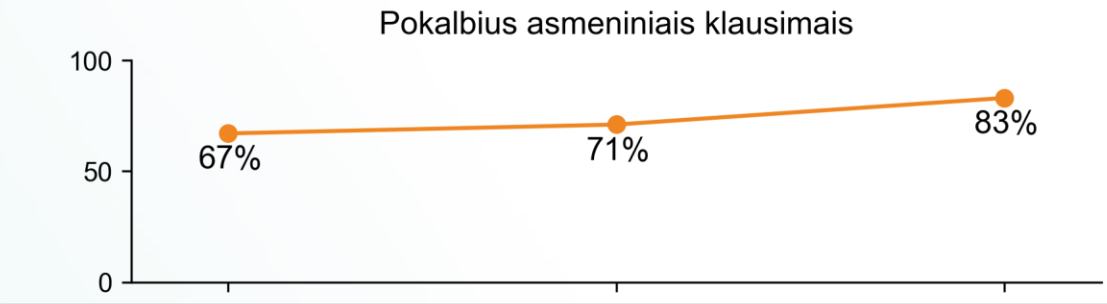
Mokiniai, nurodę, kad **dauguma** arba **beveik visi** jų draugai užsiima toliau nurodyta rizikinga veikla

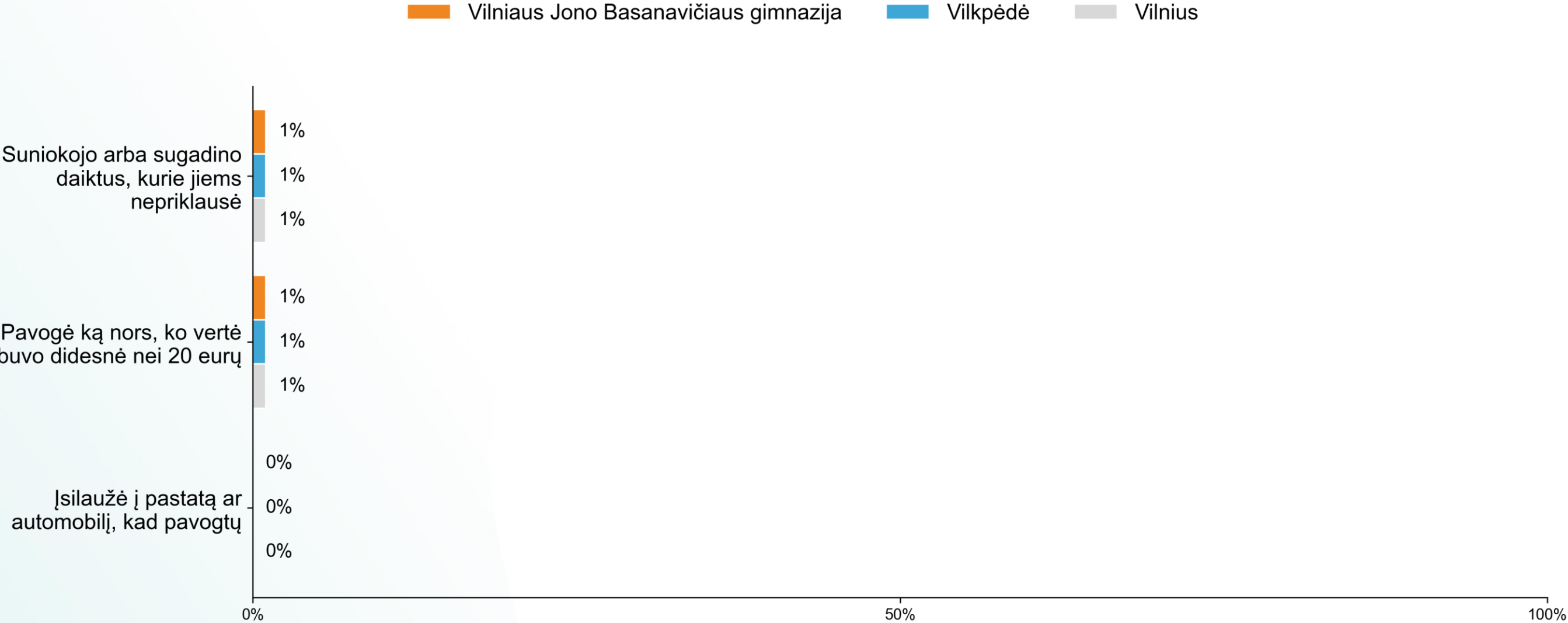
Mokiniai, **sutinkantys** arba **labai sutinkantys**, kad reikia daryti toliau išvardintus dalykus, kad pritaptum prie bendraamžių grupės

Mokiniai, nurodę, kad jiems yra **gana** arba **labai lengva** sulaukti toliau nurodytos bendraamžių paramos

Paauglių, kurie teigia, kad **dauguma** arba **beveik visi** jų draugai per pastaruosius 12 mėnesių užsiėmė šia veikla, dalis

BENDRUOMENĖ

PLANET
Youth®

Bendruomenė

70%

Mano, kad gyventi
jų bendruomenėje
yra gera

67%

Jaučiasi saugūs savo
bendruomenėje

37%

Nori ir toliau gyventi
savo bendruomenėje
ateityje

80%

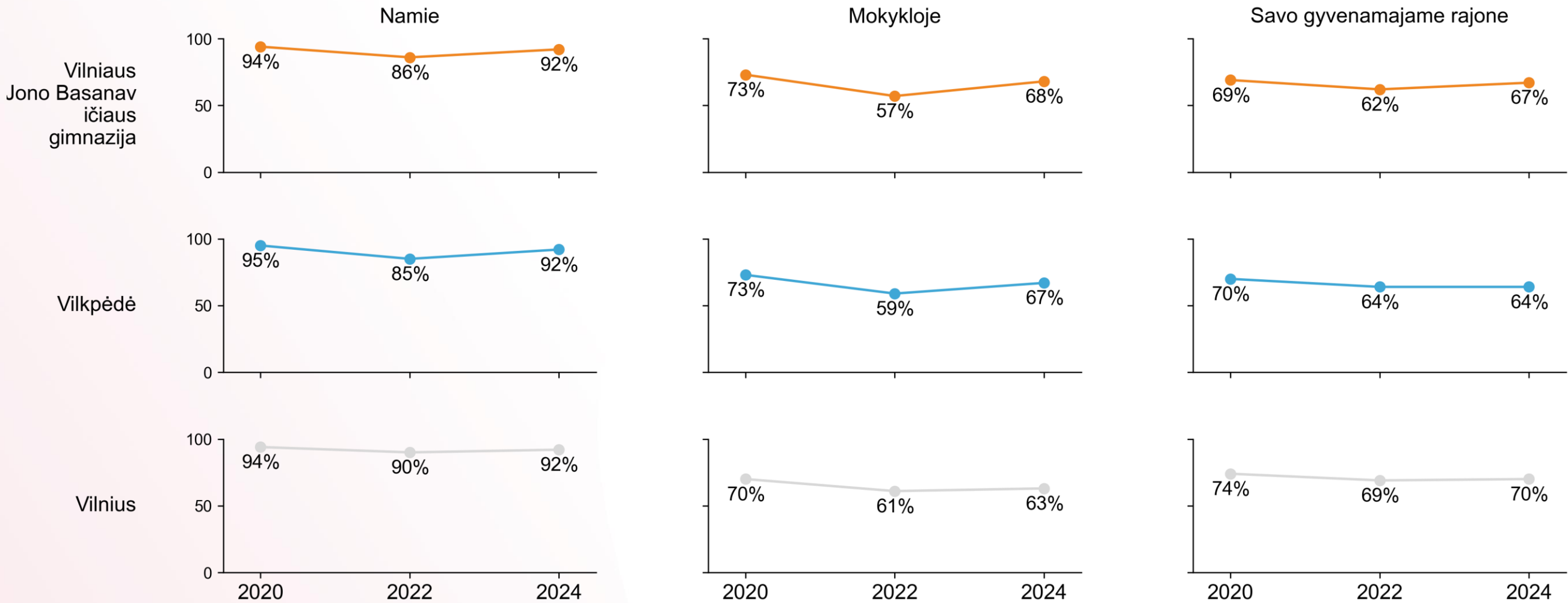
Sako, kad jų tėvai
pažįsta daugelį
kaimynų (pvz. žino jų
vardus)

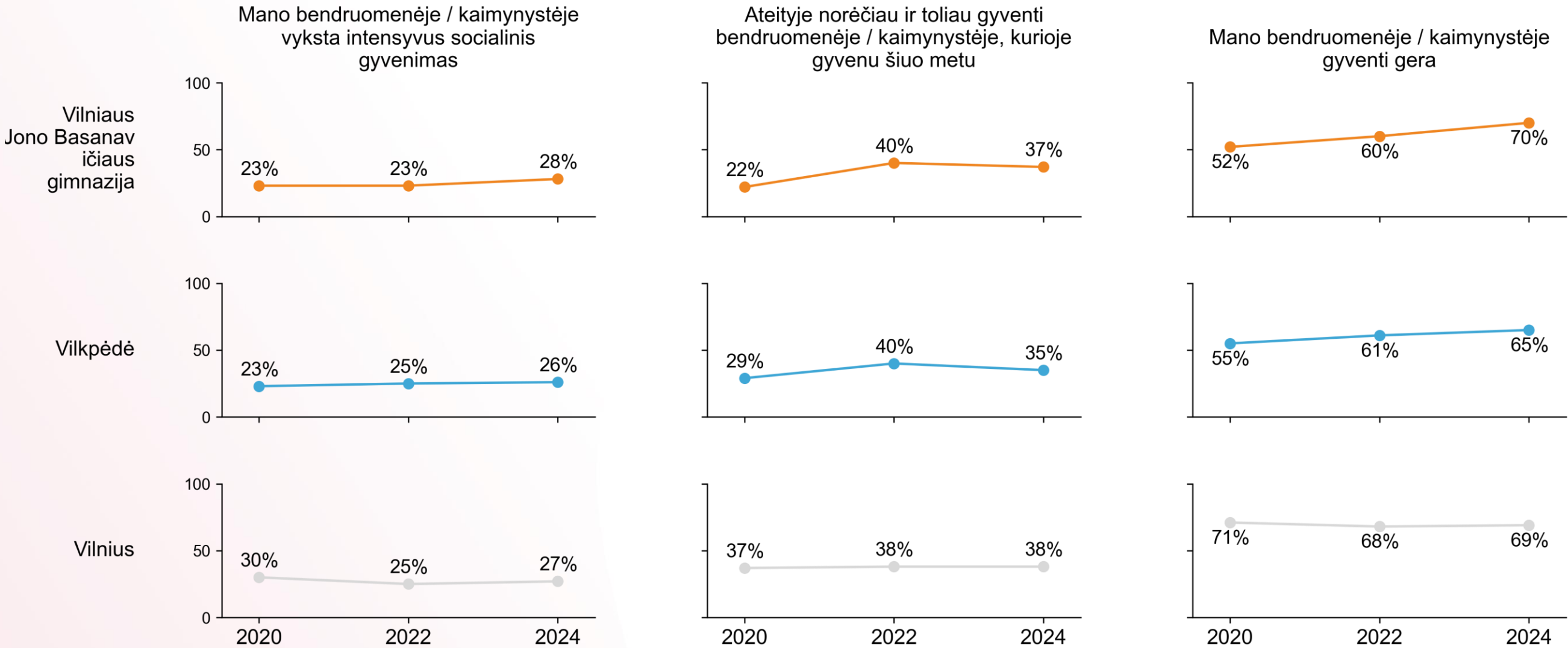
28%

Mano, kad jų
bendruomenėje yra
daug socialinio
gyvenimo galimybių

Mokiniai, nurodę, kad **dažnai** arba **visada** jaučiasi saugūs namie, mokykloje ir savo bendruomenėje

Mokiniai, **sutinkantys** arba **labai sutinkantys** su toliau pateiktais teiginiais apie savo kaimynystę (bendruomenę)

GEROVÈ

PLANET
Youth®

Gerovė

46%

Įvertina savo psichikos
sveikatą kaip gerą arba
labai gerą

39%

Per pastarąsias 2 savaites
dažnai arba visą laiką jautėsi
atsipalaidavę

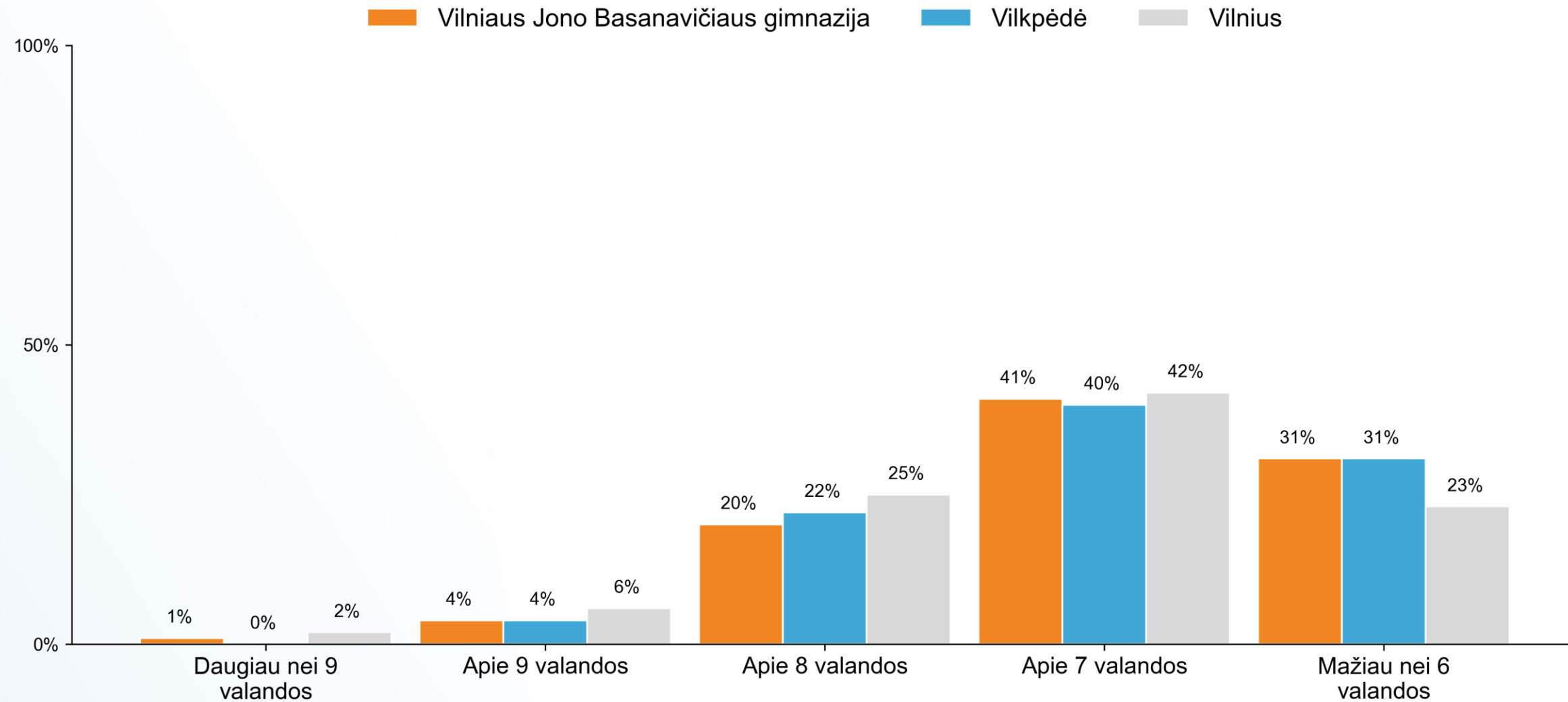
26%

Vidutiniškai miega 8 ar
daugiau valandų per naktį

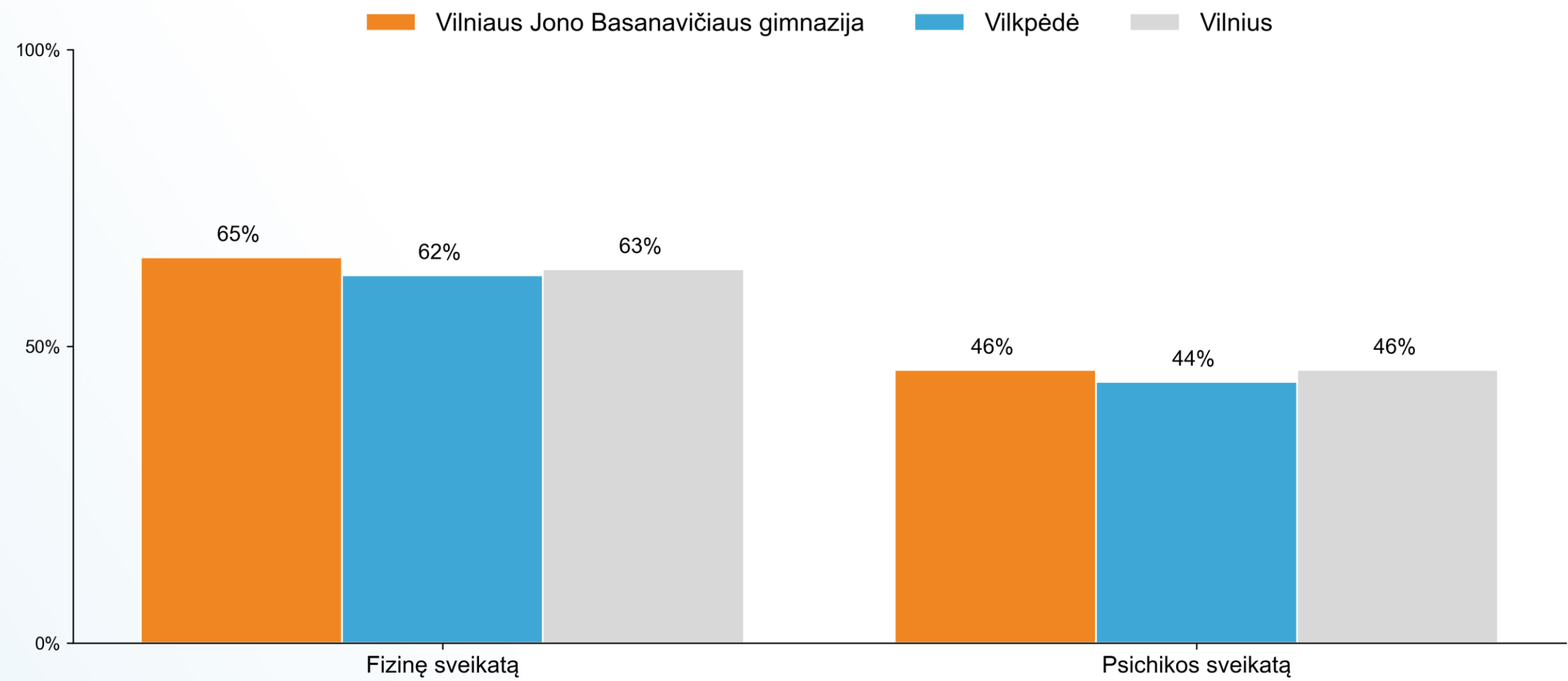
65%

Įvertina savo fizinę
sveikatą kaip gerą
arba labai gerą

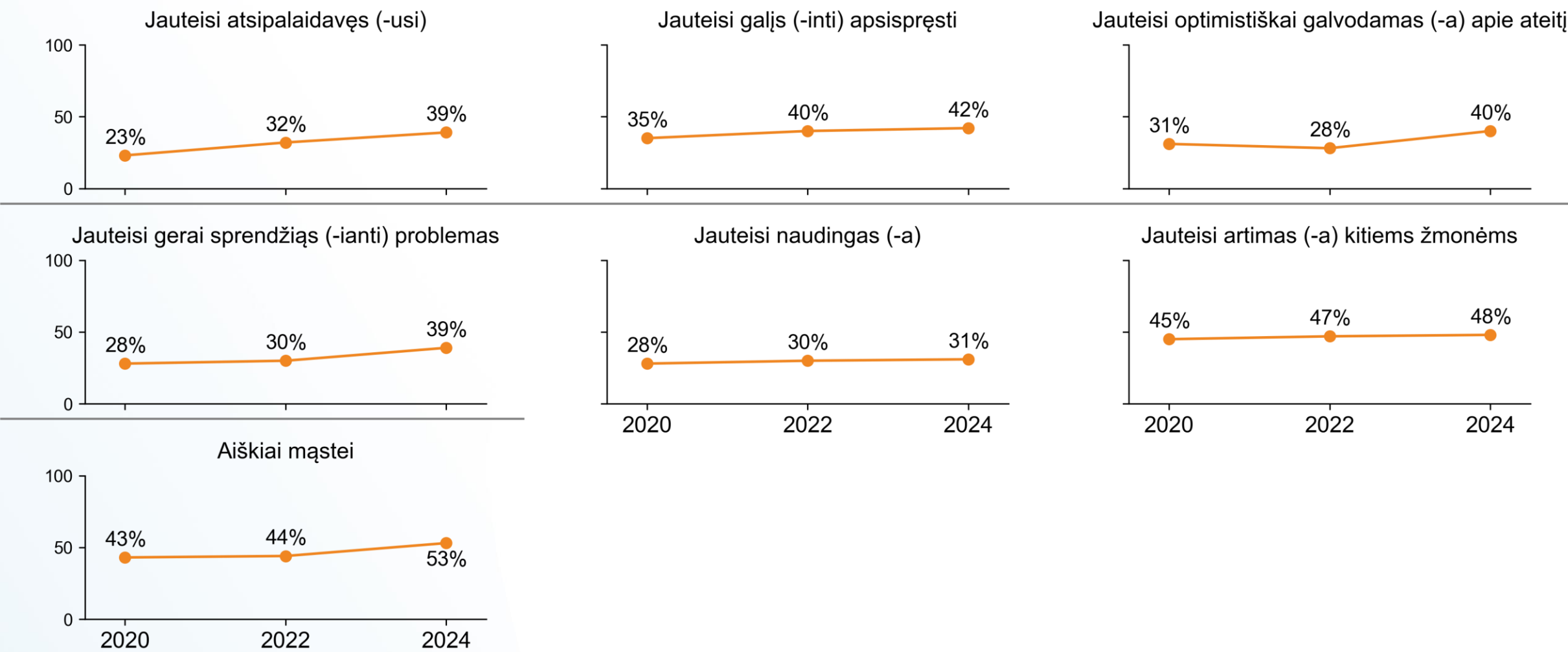
Miegas – vidutinis paauglių miego valandų skaičius

Paauglių, kurie savo fizinę ir psichikos sveikatą įvertino kaip **gerą** arba **labai gerą**, dalis

Mokiniai, nurodę, kad toliau pateiktas apibūdinimas per pastarąsias 2 savaites jiems tiko **dažniausiai** arba **visada**

The logo for Planet Youth features the word "PLANET" in a white, uppercase, sans-serif font, positioned above the word "Youth" which is written in a white, lowercase, cursive script font. A registered trademark symbol (®) is located at the end of "Youth". The background is a solid blue color with several large, overlapping, lighter blue organic shapes that resemble water droplets or clouds.

PLANET
Youth®

www.planetyouth.org